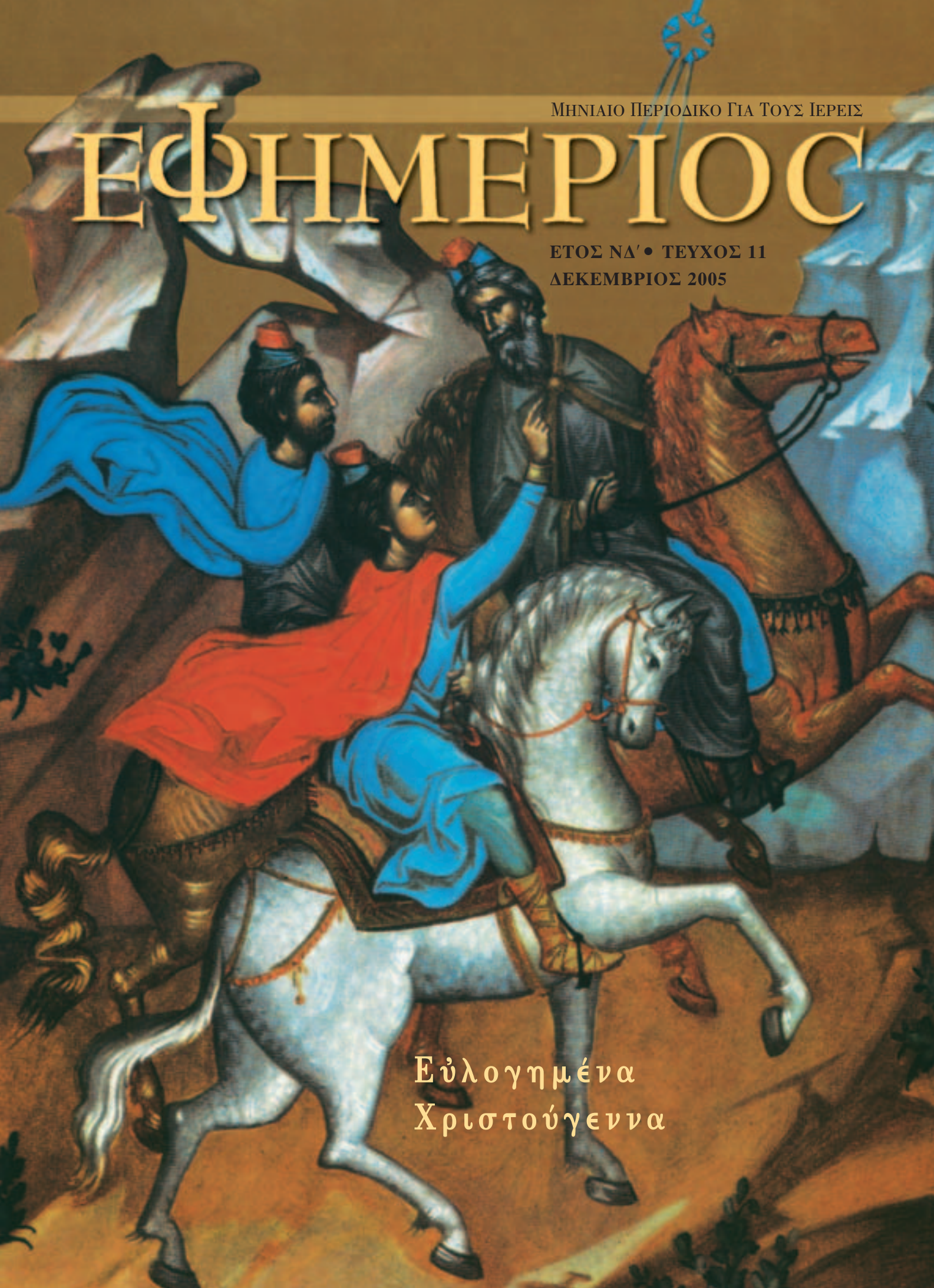

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΑ' • ΤΕΥΧΟΣ 11

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2005

Εὐλογημένα
Χριστούγεννα

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247

Διεύθυνση Διαδικτύου της Έκκλησίας
<http://www.ecclesia.gr>
Ηλεκτρονική διεύθυνση :
e-mail: contact@ecclesia.gr
e-mail «Εφημερίον»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἐπικοινωνιακῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Ἰ. Μ. Χατζηφώτης

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ -
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98, 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210 3661200, Fax: 210 3617791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Μητροπολίτου Ἀχελώου .....σελ. 3

Θρησκευτικός Ἀποχρωματισμός

Μ. Γ. Βαρβούνη .....σελ. 4-5

**Περὶ «κατοχυρώσεως» τῆς θρησκευτικῆς
ἐλευθερίας...**

.....σελ. 6-9

Ποῦ εὐρίσκεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

Τοῦ Μητροπολίτου Καισαριανῆς Βύρωνος
καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ .....σελ. 10-11

Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν ..σελ. 12-16

Ἡ ἀποστολή τοῦ ἱερέως ἐν τῷ κόσμῳ .....σελ. 17-26
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ὑπ' ἀριθμ. 63

Εἰδήσεις καὶ Σχόλια

Κωνσταντίνου Χολέβα .....σελ. 27-28

Ἰδέες - Προτάσεις - Προτιμήσεις .....σελ. 29

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ:

Ἀρχιμ. Γεωργίου Χρυσοστόμου .....σελ. 30

Φωτογραφικά Στιγμιότυπα .....σελ. 31

Οἱ τακτικὲς στήλες τοῦ Μακ. κ. Χριστοδούλου,
τοῦ Σεβ. Ἀχελώου κ. Εὐθυμίου,
κ. Σταυροπούλου, τοῦ Πρωτ. κ. Β. Θερμοῦ,
ἀναβάλλονται γιὰ τὸ προσεχὲς τεῦχος.

ΕΞΟΦΥΛΛΟ:

Μαθητῆς τοῦ Φ. Κόντογλου, ὁ Πέτρος Βαμπούλης, ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ση-
μαντικοὺς καὶ ταλαντούχους ἀγιογράφους τοῦ 20οῦ αἰ., μὲ χρώματα καὶ
κίνηση ἐκπληκτικῆς ἐπιτυχίας σὲ μιὰ λεπτομέρεια τῆς παράστασης τῆς
Γέννησης δίνει ἀπλὰ καὶ ποιητικὰ συνάμα τὴν ἀπάντηση στὴν ἐρώτηση
τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας «Ποῦ βρίσκεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός». Μά,
στὴ «φάτινη» τῆς ψυχῆς τοῦ καθενὸς μας, ἀρκεῖ ν' ἀκολουθήσουμε τὸ δρό-
μο ποὺ ἔδειξε στοὺς Μάγους τὸ ἀστέρι, τὸ δρόμο τῆς καρδιάς. Καλὰ Χρι-
στούγεννα!

Μήνυμα Χριστουγέννων 2005

Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί, παιδιά μου,

Βλέπω σήμερα τὸν χριστιανικὸ κόσμονὰ γιορτάζει παντοῦ τὴ Γέννηση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ παραδομένος σὲ μικροὶς κατανάλωσις καὶ ὀλιγοήμερες ἀπολαύσεις σχόλης ποὺ μπορεῖ νὰ ποικίλλονται καὶ ἀπὸ ἓνα παραδοσιακὸ ἐκκλησιασμὸ στὴ φολκλωρικὴ του διάσταση. Ἡ σημερινὴ γιορτὴ, ἡ «Μητρόπολις τῶν ἑορτῶν», ἀδικεῖται καὶ χλευάζεται ὅταν ἀγνοεῖται ἡ πνευματικότης τῆς σωτηρίας καὶ ὁ ἑορτασμὸς περιορίζεται σὲ μία ἐγκόσμια θεώρησίν της, ποὺ ἐξαντλεῖται στὴ χαρὰ τῶν παιδιῶν, στὸν φανταχτερὸ διάκοσμο τῆς ἀγορᾶς, στὴν ἀνταλλαγὴ τῶν εὐχῶν, στὴ συναισθηματικὴ ἔστω φόρτιση, ποὺ ὅλα μαζί ἀκυρώνουν τὸν μεταφυσικὸ τῆς ἄξονα.

Ἄν ἡ γιορτὴ αὐτὴ ἦταν ἀπλῶς ἡ ἀνάμνηση τῶν γενεθλίων ἐνὸς ἀκόμη μεγάλου μύστη τῆς Ἀνθρωπότητος, ποὺ ἦλθε νὰ φωτίσει τὸν παραλογισμὸ τοῦ θανάτου, ἢ ἐνὸς ἥρωικου ἐπαναστάτη, ποὺ ἐπαγγέλθηκε τὴν ἀλλαγὴ τοῦ κόσμου, ἢ ἐνὸς χαρισματικοῦ ἠθικολόγου ποὺ θέλησε νὰ ἐξημερώσει τὰ καθημερινὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, ἢ ἐνὸς μεγάλου φιλοσόφου, ποὺ σημάδευε τὴν ἀπεγνωσμένη ἀναζήτησή μας γιὰ νόημα στὴ ζωὴ, τὸ γεγονὸς ἐλάχιστα θὰ μᾶς ἐνδιέφερε. Ἰδίως ἂν θὰ μετροῦσε μέσα μας ἡ καπηλεία του ἀπὸ διακηρυγμένους ἠθικολόγους «χριστιανούς» ποὺ, ἐν ὀνόματι τῶν «ἀρχῶν» μιᾶς νέας τάξεως πραγμάτων, τόλμησαν νὰ ἀσεβήσουν πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Τὰ ἀληθινὰ Χριστούγεννα ὅμως εἶναι κάτι διαφορετικὸ. Εἶναι ἡ Γιορτὴ τῆς Ἀνθρωπιᾶς, τῆς Γνησιότητος, τῆς Ἐλπίδος καὶ τῆς Κατάλυσης τοῦ θανάτου. Τὸ «ἐτέ-

χθη ὑμῖν σήμερον Σωτῆρ» τοῦ Ἀγγέλου σηματοδοτεῖ γιὰ τὸν καθένα πιστὸ τὴν κατάργηση τῶν ψευδαισθήσεων, τὴν ἀναζήτησιν τῆς γνησιότητος, τὴν ἐγγύησιν τῆς ἀθανασίας, τὴν λυτρωτικὴν ἐμπειρίαν τῆς θέωσης, τὴν ἀποκατάστασιν τῆς προσωπικῆς μοναδικότητος, τὴν καθιέρωσιν σχέσης παιδιοῦ πρὸς πατέρα. Τὸ Βρέφος τῆς Φάτνης εἶναι ὁ Θεὸς ποὺ ἔγινε καὶ Ἀνθρώπος χωρὶς προκαθορισμὸ ἀναγκαιότητος, ἀπὸ ἐλεύθερη ἐπιλογὴ καὶ Ἀγάπην. Ἀγάπην πρὸς τὸ Πρόσωπό μας. Ποὺ ὑπερβαίνει τὰ ἀναγκαῖα ιδιώματα θεότητος.

Σήμερα τὸ μήνυμα αὐτὸ προσλαμβάνει τραγικὴ ἐπικαιρότητα. Καθὼς τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο ταλανίζεται μέσα στὴν ἀπύθμενη χοάνη τῆς παγκοσμιοποίησης, καὶ εὐτελίζεται, ταπεινώνεται καὶ ἀπαξιώνεται ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πάνω στὴ γῆ. Καθὼς ἀναγκάζεται νὰ ἐκπατρίζεται, νὰ στοιβάζεται μέσα σὲ ἀπάνθρωπες συνθηκῆς ζωῆς, νὰ γέυεται τὴν ἐκπτώσιν τῆς ἀξιοπρέπειᾶς του, νὰ ἐπαναστατεῖ καὶ νὰ ρημάζει μὲ τὴ βία ζωῆς καὶ περιουσίας, νὰ ζεῖ τὴν καταπίεσιν, τὸν ἀποκλεισμὸ, τὴν ἀδικίαν, ἢ στὴν καλύτερη περίπτωσιν νὰ συνειδητοποιεῖ ὅτι εἶναι ἓνα παίγνιο στὰ χέρια ἀδίστακτων «κηδεμόνων» του, τὰ ἀληθινὰ Χριστούγεννα εἶναι ἡ ἀποκορύφωσις τῆς ὀντολογικῆς καταξίωσης τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔχει κληθῆ, ἂν θέλει, νὰ γίνῃ Θεός.

Χρόνια Πολλὰ καὶ Εὐλογημένα
Μὲ πατρικὴ ἀγάπην καὶ εὐχῆς

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Θρησκευτικός Ἀποχρωματισμός

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ

Ἀναπληρωτής Καθηγητής τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Ἡ ἔννοια τοῦ θρησκευτικοῦ ἀποχρωματισμοῦ τῶν σύγχρονων εὐρωπαϊκῶν κοινωνιῶν ἐπανέρχεται συχνά στὸν πολιτικὸ λόγον. Ὅσοι ἐπικαλοῦνται αὐτὴ τὴ λύση πιστεύουν ὅτι οἱ εὐρωπαϊκὲς κοινωνίες θὰ εἶναι δημοκρατικότερες καὶ θὰ ἐπιδεικνύουν μεγαλύτερο σεβασμὸ στὶς κάθε εἴδους μειονότητες ἂν ἐξοβελίσουν τὶς θρησκείες ἀπὸ τὴν καθημερινή τους πραγματικότητα. Ἄν δηλαδή ἐπιβάλουν τὴν διχοτόμηση ἀνάμεσα στὴν πίστη καὶ στὴν πράξη, στὴν θρησκευτικὴ ταυτότητα καὶ στὴν δημόσια δράση καὶ κοινωνικὴ ἐνεργοποίηση τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου.

Εἶναι στὰ πλαίσια αὐτὰ ποὺ θέλουν νὰ ἐξαφανίσουν τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ἀπὸ τὰ σχολεῖα. Πρόσφατα μάλιστα ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ ἔλαβε σχετικὴ ἀπόφαση, συνεργούντων καὶ δύο Ἑλλήνων βουλευτῶν, μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ὁποίας πιστεύουν ὅτι θὰ λείψουν τὰ θρησκευτικὰ ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, τὸ πολὺ μέσα σὲ πέντε χρόνια. Προσπαθοῦν ἔτσι νὰ ἐπιβάλουν αὐτὸ ποὺ δὲν μποροῦν νὰ καθιερώσουν, τὴν χαλαρότητα στὶς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν Ἐκκλησία.

Τὸ χαρακτηριστικὸ στὴν ὅλη μεθόδευση εἶναι ὅτι οἱ «δημοκρατικὲς» αὐτὲς πρακτικὲς θέλουν νὰ ὀδηγήσουν ἐκεῖ ὅπου οὔτε ἡ ὀθωμανικὴ σουλτανικὴ ἐξουσία τοῦ 15ου αἰῶνα δὲν κατέληξε, στὴν ὑπέρβαση δηλαδή τῆς ἀνεξιθρησκείας. Ἐπικαλούμενοι δὴθεν τὰ δικαιώματα τῶν μειονοτήτων ζητοῦν νὰ καταπατήσουν τὰ αὐτονόητα δίκαια τῶν πλειονοτήτων. Ἐνοχλοῦνται, γιὰ παράδειγμα, ἀπὸ ὀρισμένες φράσεις τῶν βιβλίων τῶν θρησκευτικῶν, γιὰ τὸ πόσο ὑπερήφανοι γιὰ τὴ θρησκεία τους αἰσθάνονται οἱ χριστιανοί, πιστεύοντας ὅτι αὐτὰ τὰ αἰσθήματα

ἐπιβάλλονται καὶ στοὺς μὴ χριστιανούς μαθητές· ἀποσιωποῦν ὥστόσο τὸ ὅτι αὐτοὶ μποροῦν καὶ νὰ ἀποχωροῦν ἀπὸ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν, καθὼς δὲν ὑποχρεώνονται νὰ τὸ παρακολουθήσουν.

Μετὰ τὰ θρησκευτικὰ, ὁ στόχος εἶναι ἡ ὁμολογία, ἡ ἀπερίφραστη δηλαδή δήλωση τῶν ἀνθρώπων γιὰ τὰ θρησκευτικὰ τους πιστεύω. Τὴν θεωροῦν μεταγενέστερο δείγμα θρησκευτικοῦ φονταμενταλισμοῦ, ἐνῶ αὐτὴ πηγάζει ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ στὸ Εὐαγγέλιο (Λουκᾶς 12, 8: *pās ὅς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ*). Ἐπειδὴ οἱ δὴθεν διακρίσεις μποροῦν νὰ πηγᾶσουν ἀπὸ τὴν ὁμολογία του ὅτι κάποιος δὲν ἀνήκει στὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ ὁμολογία συνολικὰ πρέπει νὰ ἀπαγορευθεῖ ἢ νὰ δυσχεραίνεται ἢ νὰ μὴν λαμβάνεται ὑπόψη. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ πιστεύουν ὅτι μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ θὰ ὀδηγηθεῖ σὲ θρησκευτικὴ ἀφασία.

Κατόπιν ἔρχεται ἡ μείωση τοῦ ἠθικοῦ κύρους τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ ὑπουλα καὶ συνομωτικὰ χτυπήματα, μὲ χαλκεύματα καὶ μεθοδεύσεις ἀποσκοποῦν στὴν πλήρη διάρρηξη τῶν δεσμῶν τοῦ ποιμνίου μὲ τοὺς ποιμένες. Σκάνδαλα, ἀδυναμίες, δὴθεν ὑπέρμετρος πλουτισμὸς σὲ περιόδους οικονομικῆς δυσπραγίας, ὅλα ἐπιστρατεύονται γιὰ νὰ μειωθεῖ τὸ κύρος τῶν κληρικῶν καὶ νὰ δημιουργηθεῖ δυσπιστία καὶ χάσμα ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ τὸν λαό. Ὁ σκοπὸς προφανῆς: μιὰ ὑποβαθμισμένου κύρους Ἐκκλησία δὲν θὰ μπορεῖ νὰ ἀντιδράσει σὲ παρόμοιες μεθοδεύσεις, ἀφήνοντας τοὺς πιστοὺς εὐκολὴ λεία στὴν προσπάθεια χειραγώγησης συνειδήσεων.

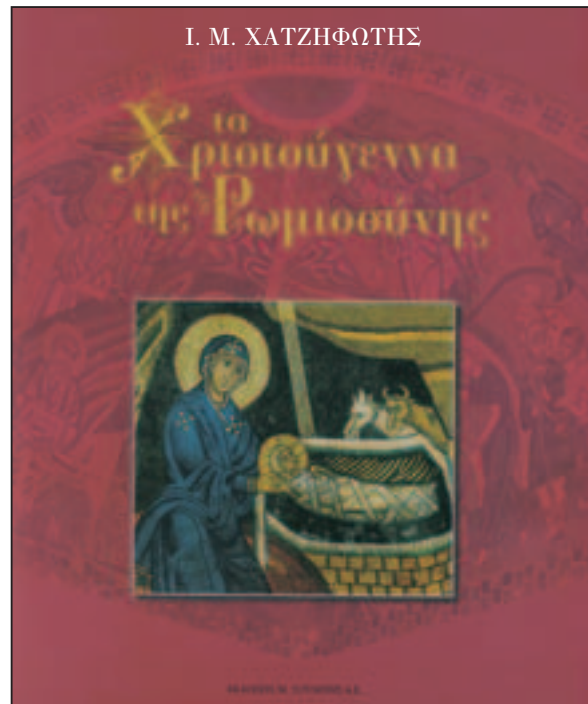
Ούτε οί ίδιοι οί πρωταγωνιστές αὐτῶν τῶν τάσεων δὲν μποροῦν νὰ φανταστοῦν πόσο πλανῶνται. Ἡ βασικὴ τους ἀστοχία εἶναι ὅτι ἀντιμετωπίζουν τὴν Ἐκκλησία ὡς ἀνθρώπινο κατασκεῦασμα, ὡς κοινωνικὸ καὶ οικονομικὸ σχηματισμὸ πού ἐλέγχει ἐκείνους πού οί ίδιοι θὰ ἤθελαν νὰ ἐλέγξουν, πρὸς ἴδιον ὄφελος. Ὅμως ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὀργανισμὸς θεανθρώπινος, πού ἔχει ἰδρυτὴ καὶ ἀρχηγὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν Θεὸ καὶ Σωτῆρα μας. Στὸ ἀγιαστικὸ της περιβάλλον οί ἀνθρώπινες ἀδυναμίες ἰσχυροποιοῦνται, οί ἐλλείψεις ἀναπληρώνονται, τὰ λάθη διορθώνονται, οί πλάνες ἀποκαθίστανται, οί ἀμαρτίες συγχωροῦνται. Ἀνίδεοι ὅλοι αὐτοὶ γιὰ τὸν μεταφυσικὸ ρόλο καὶ τὴν θεανθρώπινη ὑπόσταση τῆς Ἐκκλησίας ζητοῦν νὰ τὴν μειώσουν, ζητοῦν νὰ περιορίσουν τὸν ἀχώρητο Θεὸ στὰ μέτρα τους καὶ νὰ ἐρμηνεύσουν μὲ τὴν δική τους χοϊκὴ καὶ ἀτελὴ λογικὴ τὸ μέγα μυστήριον τῆς σωτηρίας, πού ἀπεργάζεται ἡ θεία πρόνοια μὲ τὴν Ἐκκλησία, τὸ ταμεῖον τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, πού χύθηκε –καὶ χύνεται καθημερινά– γιὰ τὴ σωτηρία μας.

Ψιλὰ γράμματα βέβαια γιὰ ὅσους περιορίζουν τὴν ὑπαρξὴ τους στὰ πεπερασμένα ὄρια τοῦ κόσμου αὐτοῦ, γιὰ ὅσους θεωροῦν ὡς ὄριο τῆς ζωῆς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου. Ἐμεῖς ὅμως, οί ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, γνωρίζουμε ὅτι στὴν ἀπέναντι πλευρὰ τοῦ χάσματος μᾶς περιμένει ὁ θεϊκὸς μας πατέρας καὶ μὲ ἀνοιχτὴ ἀγκαλιὰ μᾶς προσμένει ὁ Χριστὸς, πού πόνεσε καὶ θυσίαστηκε γιὰ νὰ μᾶς χαρίσει τὴν προοπτικὴ τῆς λύτρωσης. Καὶ γνωρίζουμε ἀκόμη ὅτι ὁ δρόμος πρὸς τὴν σωτηρία αὐτὴ περνᾷ μόνο μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, τὴ ζωὴ, τὰ μυστήρια καὶ τὴ διδασκαλία της.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτούς, οί προσπάθειες θρησκευτικοῦ ἀποχρωματισμοῦ, στὸ ὄνομα μάλιστα μιᾶς δῆθεν φιλελευθεροποίησης τῆς κοινωνίας μας καὶ μιᾶς δῆθεν ἀπάλειψης τῶν διακρίσεων πού ὑποτίθεται ὅτι πηγάζουν ἀπὸ τὶς θρησκείες, εἶναι ὅ,τι τὸ ρατσιστικότερο καὶ πλέον ἀνελεύθερο ἔχουν γνωρίσει οί εὐρωπαϊκὲς κοινωνίες. Σὲ λαοὺς ὅπως ὁ ἐλληρικὸς, πού ἐθνικὴ

ὑπαρξὴ καὶ θρησκευτικὴ ταυτότητα ἔχουν συνδεθεῖ ἱστορικὰ καὶ διαχρονικὰ, εἶναι ἀκόμη προσπάθεια ἐπικίνδυνη, μὲ ἀνυπολόγιστες καταστρεπτικὲς συνέπειες γιὰ τὸ μέλλον. Στὴ δύσκολη διεθνὴ συγκυρία πού ζοῦμε εἶναι ἀξιοπερίεργο πράγματι τὸ γεγονός ὅτι ὀρισμένοι θέλουν νὰ βυθίσουν τοὺς Ἕλληνες στὴν πλήρη ἀπελπισία, ἀποκόπτοντας ὅλα τὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ τους στηρίγματα.

Εἶναι καθῆκον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, κατοχυρωμένο καὶ σὲ κείμενα διεθνῶν συμβάσεων, νὰ σέβεται τὶς ἰδιαιτερότητες κάθε λαοῦ. Ὁ βαθιὰ θρησκευόμενος λαὸς μας δὲν θέλει νὰ χάσει τὴν πίστη του, τὴν ἀπαντοχὴ καὶ τὸ στηρίγμα του, καὶ θὰ προασπίσει τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερά του μὲ κάθε μέσο. Αὐτό, καλὸ θὰ εἶναι νὰ τὸ γνωρίζουν ὅσοι, ἀπὸ τὴν ἀναπαυτικὴ πολυθρόνα τοῦ γραφείου τους, ζητοῦν νὰ τροποποιήσουν ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα ἀναρίθμητοι Ἕλληνες ἔχυσαν τὸ αἷμα τους, ὥστε νὰ μᾶς χαρίσουν μιὰ ἐλεύθερη καὶ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πατρίδα, ἂν δὲν τὸ θέλει, σέβεται ὅμως τὴν ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ ταυτότητα τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν πολιτῶν της.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΕΣ

Περὶ «κατοχυρώσεως» τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας...

Με τὰ λίγα ἀλλὰ μεστὰ αὐτὰ λόγια ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔδωσε μιὰ συνοπτικὴ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα ποὺ ἀπασχολεῖ τὸν τελευταῖο καιρὸ τὴν κοινὴ γνώμη ἀναφορικὰ μὲ τὴν πρόταση νόμου ποὺ κατέθεσε ἡ «Ἐνωσὴ Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων» γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τῶν ὄρων στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας χρησιμοποιοῦντας τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα ὡς πρόσχημα καὶ ἀναμασώντας προτάσεις γιὰ τὶς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ξεκαθαρίσει τὶς θέσεις της, ὅπως ἡ καύση τῶν νεκρῶν, ἡ πολιτικὴ κηδεῖα καὶ ὁ πολιτικὸς γάμος, καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἔχει παγερὰ ἀδιαφορήσει, ἀν καὶ μὲ τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία μπορεῖ ὁ καθένας καὶ τώρα νὰ τὶς ἐφαρμόσει ὅπως τόνισε ὁ καθηγ. τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου κ. Γ. Κρίππας.

Ἀσφαλῶς παραμένει ἀναπάντητο τὸ ἐρώτημα γιὰ τὴν ἑνὸς λόγῳ «Ἐνωσῆ» ἔθεσε, ἐντελῶς αἰφνιδίως, ὡς προτεραιότητα τῶν σκοπῶν της τὴν Ἐκκλησία καὶ μάλιστα θεωρώντας ὅτι ὅλα ὅσα ἀναφέρονται σὲ αὐτὴ τὴν πρόταση νόμου μποροῦν νὰ πραγματοποιηθοῦν

Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξεδόθη στὶς 2 Δεκεμβρίου τὸ ἀκόλουθο Δελτίο Τύπου:

«Ἡ κατάθεση στὴ Βουλὴ Σχεδίου Νόμου γιὰ τὴν δῆθεν κατοχύρωση τῆς καλὰ κατοχυρωμένης ἤδη Συνταγματικᾶς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὑποκρύπτει κάτω ἀπὸ τὸν παραπλανητικὸ αὐτὸ τίτλο τὰ ἀπὸ μακροῦ σχέδια τῶν «ἐκσυγχρονιστῶν» τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, ποὺ ἐπέλεξαν νὰ ταυτίσουν τὸν ἀναγκαῖο κατὰ τὰ ἄλλα κοινωνικὸ ἐκσυγχρονισμὸ μὲ τὴν περιθωριοποίησιν ὄχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδίας τῆς θρησκείας τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων, τῆς Ὁρθοδοξίας.

Θὰ περίμενε κανεὶς, ἀπὸ ὑπεύθυνα καὶ ἀξιόλογα πρόσωπα, νὰ στρέψουν τὴν προσοχὴ καὶ τὴν συμβολὴ των στὴ διόρθωση τῶν ἀπὸ ἐτῶν κακῶς κειμένων στὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν ὁρατὴ ὑπονόμευση τῶν θεσμῶν, ἀπὸ τὴν σταθερὴ καὶ ὁμόφωνη ἀντιμετώπιση τῶν σοβαρῶν ἐθνικῶν μας προβλημάτων, ἀπὸ τὴν ἐπιστράτευση κάθε δυνάμεως ποὺ θὰ μπορούσε νὰ συνεισφέρει στὴν ἐπίλυση τῶν σοβούντων προβλημάτων τῆς καθημερινῆς καὶ διαχρονικῆς ζωῆς μας, ἀνταποκρινόμενοι πειστικὰ στὶς ζωτικὲς ἀνάγκες τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς Πατρίδος.

Ἄντ' αὐτῶν καὶ λόγῳ τῆς ἐμφανοῦς ἀπὸ ἔτη χρεωκοπίας πολλῶν ἰδεολογιῶν, ἐπελέγη ἡ ὁδὸς τῆς ἀποδυναμώσεως τῆς χριστιανικῆς πίστεως μὲ τὴν ἐγκαθίδρυση τοῦ καθεστώτος μιᾶς ἄθεης Πολιτείας καὶ δυστυχῶς τὸν συνακόλουθο διχασμὸ ἐνὸς ὁλόκληρου Λαοῦ. Διχασμὸ, ποὺ ὅπως φαίνεται, ἀρκετοὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος, διακαῶς τὸν ἐπιθυμοῦν.

Ἡ Ἐκκλησία λυπᾶται γιὰ τὴν ἐποχὴ τραγικῶν διεργασιῶν ποὺ συντελοῦνται ἐντὸς καὶ, κυρίως, ἐκτὸς τῆς χώρας καὶ ἀπειλοῦν τὴν οὐσιαστικὴ ἐπιβίωση τοῦ Λαοῦ μας, κάποιον ἐξορμῶν ἀνεύθυνα γιὰ νὰ κατεδαφίσουν τὴν πίστη τοῦ Λαοῦ, ἀντὶ νὰ τὴν ἐνισχύσουν ὡς πολῦτιμο παράγοντα ἐσωτερικῆς ψυχικῆς πληρότητας, ἐθνικῆς ὁμοψυχίας καὶ κοινωνικῆς συνοχῆς.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ σχέδια καὶ τὶς ποικίλες ἐπιδιώξεις τῶν ὁποίων κύκλων. Συνεχίζει τὸ δρόμο Της μὲ σεβασμὸ στὴν ἱστορία καὶ τὴν παράδοσή Της, μὲ πλήρη ἐπίγνωση τοῦ πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ρόλου της, τὸν ὁποῖον εἶναι βέβαια ὅτι ἐκτιμᾷ καὶ ἀποδέχεται ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς καὶ ὁ ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμὸς.

Ἄλλωστε οἱ μεγάλες ἀποφάσεις ἀνήκουν στὸν Ἑλληνικὸ Λαὸ καὶ ὄχι σὲ πρόσωπα. Τὰ οἷα δὴποτε πρόσωπα»

χωρὶς συνταγματικὴ ἀναθεώρηση.

Ἡ Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Μ. Γιαννάκου σὲ ἄμεση ἀπάντησή της ἐπὶ τοῦ θέματος δήλωσε ὅτι δὲν τίθεται τέτοιο θέμα γιὰ τὴν Κυβέρνηση, γιὰ τὴν ὁποία οἱ σχέσεις Κράτους-Ἐκκλησίας εἶναι διακριτὲς καὶ καθορισμένες.

Καὶ ἐνῶ τὸ σύνθημα τῆς Ἐνωσῆς, ὅπως ἐκφράζεται ἀπὸ τὰ μέλη της εἶναι «ἐπιτέλους, ρόλοι καθαρῶν», δὲν ἀντιλαμβάνεται κάθε καλοπροαίρετος παρατηρητὴς αὐτῆς τῆς ξαφνικῆς καταιγίδας πῶς καὶ δὲν δέχονται τὶς αἰτιάσεις τῆς ἑλληνικῆς πλευρᾶς γιὰ τὴν ὀνομασία τῶν Σκοπίων χαρακτηρίζοντας τὶς φανατικὲς ἐνῶ δὲν ἀνιχνεύουν κάποιο πρόβλημα στὴν ἐπιμονὴ τῶν Σκοπιανῶν νὰ ὀνομάζον τὴ χώρα τους «Μακεδονία».

Ἄναδιφώντας στὶς σελίδες τῶν ἐφημερίδων τῶν τελευταίων ἡμερῶν σταθήκαμε στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Ἀλφιέρη στὰ «Πολιτικὰ Θέματα» μὲ τίτλο «Ἀνιστόρητοι ὅσοι θέλουν διαζύγιο (15.11.05, 6.44), ὅπου ἀφοῦ ἀναφέρεται στὶς διαστάσεις τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας-Πολιτείας καὶ στὶς συνέπειες ἀλλαγῆς τους σημειώνει:

«Διερωτᾶται ὁμως κανείς: γιατί τώρα ἐπέ-
λέγη ὁ χρόνος γιὰ νὰ τεθεῖ τὸ θέμα αὐτό; Ἡ
ἀπάντησή εἶναι ὅτι ἐγινε μιὰ δοκιμὴ. Θέλησαν
νὰ γραδάρουν τὶς ἀντιδράσεις τῆς Ἐκκλησίας
καὶ τοῦ λαοῦ. Ἡ μὲν Ἐκκλησία οὔτε θέλει οὔτε
ἔχει σκοπὸ νὰ συνδιοικήσει τὸν ἑλληνικὸ λαὸ
ὅπως σκόπιμα κάποιοι μὲ ἔντεχνο τρόπο δια-
δίδουν. Ἡ δύναμή της ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἴδιο
τὸν λαό. Ὁ ρόλος καὶ ἡ ἀποστολή της εἶναι συ-
γκεκριμένος, κάτι ποὺ σέβεται ἀπόλυτα ἡ ἡγε-
σία της. Ὅσο κι ἂν κάποιοι προσπαθοῦν ἐσκεμ-
μένα νὰ ἀγνοοῦν. Ὁ δὲ λαὸς δὲν πρόλαβε νὰ
ἀντιδράσει γιὰ τὸ θέμα πνίγηκε μέσα στὴν
καυτὴ ἐπικαιρότητα καὶ δὲν βρέθηκε οὔτε χώρος
στὶς ἐφημερίδες γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσουν. Ἔτσι,
τὸ πρῶτο πείραμα ἀπέτυχε παταγωδῶς. Ἀλλὰ
τὸ μάθημα δὲν τὸ πῆραν οἱ ὑπερασπιστὲς δῆθεν
τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Καὶ θὰ ἐπανέλ-
θουν. Ἄς ἔχει τὸ νοῦ του ὁ λαός, ὁ ὁποῖος σὲ κά-
θε περίπτωση δὲν σταματᾷ νὰ ἐκδηλώνει τὰ
ἀγαθὰ του αἰσθήματα πρὸς τὴν Ἐκκλησία, νὰ
συμπάσχει μὲ τὶς ἀδικες ἐπιθέσεις ποὺ δέχε-
ται, νὰ προβληματίζεται μὲ τὶς καλὰ στημένες,
δῆθεν προοδευτικὲς προτάσεις, ποὺ μοναδικὸ
στόχο ἔχουν νὰ θέσουν στὸ περιθώριο ἕναν ζω-
ντανὸ Ὄργανισμό, τὸν μοναδικὸ ἴσως, ποὺ σέ-
βεται καὶ στηρίζει ἀρχές, ἀξίες καὶ ἰδανικὰ σὲ
μία κοινωνία ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ σημά-
δια σήψης».

Ὁ Ἀρχιμ. κ. Αὐγουστῖνος Μύρος, Δρ. Θ., στὸν
«Διάλογο» (39-2005) κατακλείοντας τὸ ἄρθρο του
«Γιὰτί τόση ἐπιμονὴ γιὰ τὸν χωρισμό;» παρα-
τηρεῖ:

Ἡ ἱστορία δὲν μετεμφυτεύεται!

Ἡ πρόσφατη κίνηση γιὰ τὴ μεταρρύθμιση
τῆς θέσης τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ ἑλλη-
νικὸ Κράτος εἶναι προφανές ὅτι ἐμνέεται ἀπὸ τὸ
γαλλικὸ σύστημα ἀπόλυτου χωρισμοῦ Κράτους
καὶ Ἐκκλησίας ποὺ ἀσκεῖ κρυφῆ (;) γοητεία σὲ
Ἕλληνες νομικοὺς καὶ ἄλλους ἐπιστήμονες.
Ἐκτὸς αὐτοῦ, προσπαθεῖ νὰ βρεῖ μιὰ πρόσφα-
τη σύσταση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης
τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιὰ τὴ διδασκα-
λία τῶν θρησκευτικῶν, σύσταση ποὺ κι αὐτὴ
ἐμπνέεται ἐν πολλοῖς ἀπὸ σχετικὴ πρόταση τοῦ
Γάλλου καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας Regis
Debray.

«Εἶναι φανερό ὅτι γιὰ νὰ ὑποστηρίξει κά-
ποιος σοβαρὰ τὸν χωρισμὸ Ἐκκλησίας καὶ Πο-
λιτείας στὴν πατρίδα μας, ὅπως αὐτὸς προ-
βάλλεται καὶ ἐπιδιώκεται σήμερα, πρέπει νὰ
ἀρνηθεῖ πρῶτα τὴν Ὀρθόδοξη θεολογία καὶ
ἱστορία μας, καὶ ὕστερα νὰ ἐγκοπλωθεῖ τὴν
αἰρετικὴ θεολογία καὶ νὰ δικαιώσει τὴν ἱστορία
τῶν αἱρέσεων.

Ὅσον ἀφορᾷ στὴν Ἐκκλησία, αὐτὴ ἀπὸ τὴ
φύση της δὲν ἔχει νὰ φοβηθεῖ σὲ τίποτε ἀπὸ ἕνα
ἐνδεχόμενο χωρισμό, τὸν ὁποῖο θὰ ἐπιβάλουν
ἀπὸ ἀγνωμοσύνη τὰ ἴδια τὰ παιδιά της. Κι αὐτὸ
ἀποδεικνύεται ἀπὸ τοὺς μέχρι τώρα χωρισμοὺς
ποὺ δοκίμασε σὲ ἄλλα κράτη, ὅπως στὴ Ρωσία
καὶ στὴν Ἀλβανία, καὶ μάλιστα μὲ πολὺ
ἐχθρικές διαθέσεις πρὸς αὐτήν. Ἐκεῖ στὸ τέλος,
ἐνῶ τὰ ἐχθρικά πρὸς αὐτὴν καθεστῶτα διαλύθη-
καν, Ἐκεῖνη παρέμεινε ἀκέραιη καὶ τώρα συνε-
χίζει ἀταλάντευτη καὶ σεβαστὴ τὴν πορεία της.
Ἐκεῖνοι ὁμως ποὺ θὰ ὑποστοῦν τὶς συνέπειες θὰ
εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ καὶ ἰδιαίτερα τὰ παι-
διά μας, αὐτοὶ ποὺ θὰ μείνουν στὴ δημόσια ζωὴ
ἀποκομμένοι ἀπὸ τὴν εὐεργετικὴ ἐπίδραση τῆς
ἀνεκτίμητης θείας σοφίας καὶ τῆς μεταμορφω-
τικῆς τῆς θείας χάριτος, ἀλλὰ καὶ στερημένοι
ἀπὸ τὴν πηγὴ ἔμπνευσης γιὰ ἀντίσταση στὸν
σύγχρονο παγκόσμιον ὀλοκληρωτισμό».

Γιὰ τὴν ψυχραιμὴ θεώρηση τοῦ θέματος ἀνα-
δημοσιεύουμε τὰ κυριότερα σημεῖα ἀπὸ τὸ
ἄρθρο τοῦ κ. Νικήτα Ἀλιπράντη, Καθηγητῆ στὴ
Νομικὴ Σχολὴ Παν/μίου Θράκης ποὺ δημοσι-
εῦθηκε στὴ «Χριστιανικὴ» στὶς 27.10.05

Τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι καὶ οἱ δύο πηγές ἔμπνευ-
σης βασιζοῦνται σὲ τελείως διαφορετικὲς ἱστορικὲς
προϋποθέσεις σὲ σχέση μὲ τὴν καθ' ἡμᾶς ἀνα-
τολή, πρᾶγμα ποὺ τὶς φέρνει σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ
μακραινὸ τοῦ μέγιστου τμήματος τοῦ ἑλληνικοῦ
λαοῦ καὶ τὶς κατὰ βάση σχέσεις συνεργασίας τῆς
ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης καὶ τῆς πολιτικῆς
ἐξουσίας.

Τὸ ζήτημα εἶναι πολὺπλοκο καὶ δὲν προ-
σφέρεται γιὰ πρόχειρες γενικεύσεις. Εἶναι γνω-
στὸ ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἱστορία τῆς δυτικῆς
Εὐρώπης εἶναι ἱστορία φοβερῶν ἀντιπαραθέ-
σεων καὶ μίσους αἰῶνων ποὺ ἀναπτύχθηκαν

ἀπό τότε πού ἡ ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία αὐτοαναγορεύθηκε σέ Καίσαρα, ἔγινε παπικό κράτος, ἤλθε σέ σύγκρουση μέ τούς πολιτικούς ἄρχοντες τῆς ἐποχῆς καί ἐπέβαλε τήν πνευματική ἀπολυταρχία της στούς πληθυσμούς τῆς Εὐρώπης. Ἀναγέννηση, προτεσταντισμός, ἀντιμεταρρύθμιση, θρησκευτικοὶ πόλεμοι καί διώξεις προτεσταντῶν ἀπό καθολικούς καί ἀντιστρόφως, ἀνάλογα μέ τίς «προτιμήσεις» τῶν ἐκάστοτε καί κατὰ τόπους πολιτικῶν ἀρχόντων, διαφωτισμός, ἀθεΐα εἶναι ἱστορικές διεργασίες καθαρά δυτικοευρωπαϊκές. Ἐπομένως, τὸ αἴτημα καί ἡ πραγματοποίηση τοῦ χωρισμοῦ Κράτους καί Ἐκκλησίας ἤλθε ὡς καρπὸς αὐτῶν τῶν ἀντιπαλοτήτων.

Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν ἔγινε ποτέ Καίσαρας

Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι τελείως ξένη πρὸς τίς διεργασίες καί ἐξελίξεις αὐτές, ἀφοῦ οὐδέποτε ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησία θέλησε νὰ γίνῃ «Καίσαρας»: ἐντάχθηκε, ὅπως ἦταν φυσικό, στήν ἐκάστοτε πολιτική ἐξουσία καί ἀνέπτυξε μ' αὐτὴν σχέσεις κατὰ βάση εἰρηνικές (ἐκτὸς ἀπὸ τίς περιπτώσεις του ὁ Καίσαρας νομοθέτησε σέ θέματα πίστεως παραβιάζοντας τὴν πίστη). Ὡς συνέπεια ὄλων αὐτῶν ἡ χριστιανική πίστη παρέμεινε ζωντανή ὡς κτῆμα τοῦ λαοῦ καί δὲν ὑπῆρξαν λόγοι, ὅπως στῆ δυτικὴ Εὐρώπη, πού νὰ τὸν ἀπομακρύνουν ἀπ' αὐτήν, παρὰ τίς ἀντίξοες ἱστορικές συνθήκες (τουρκοκρατία) καί τὰ κατὰ καιροὺς σκάνδαλα μερικῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας.

Σέ πλήρη ἀντίθεση μέ τὴ δυτικὴ Εὐρώπη, ἡ ἑλληνικὴ κοινωμία ἦταν μία κατὰ βάση ὁμοιογενὴς θρησκευτικὴ (χριστιανικὴ) κοινωμία. Ἐκφραση αὐτῆς τῆς ὁμοιογένειας ἦταν ἡ ἀφελὴς ἀλλὰ χριστιανικὴ διάταξη πού περιέλαβαν ὅλα τὰ ἐπαναστατικὰ Συντάγματα. [...]

Οἱ τραυματικὲς ἐμπειρίες τῶν Γάλλων

Αὐτές καί ἴσως καί ἄλλες ἥσσονες νομοθετικὲς ἐπεμβάσεις πού ἐπιβάλλονται γιὰ τὸ σεβασμὸ τῆς ἀτομικῆς συνείδησης, δὲ σχετίζονται μέ τὴν ἀνατροπὴ τῶν σημερινῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καί Κράτους κατ' ἀπομίμηση τοῦ γαλλικοῦ μοντέλου. Τὸ μοντέλο αὐτὸ εἶναι ἀπλὸ στῆ δομὴ του ἀλλ' ἡ ἀποκοπὴ κάθε σχέσης τοῦ Κράτους μέ τὴν Ἐκκλησία (ἄρνηση ὀποιασδήποτε δημοσίας μνεΐας τῆς Ἐκκλησίας, ἄρνηση ὀποιασδήποτε μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, ἐξοβελισμὸς τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν) ἐξηγεῖται ἀπὸ τίς τραυματικὲς ἱστορικὲς ἐμπειρίες

πού εἶχε ὁ γαλλικὸς λαὸς ἀπὸ τὴν ρωμαιοκαθολικὴ ἐκκλησία καί ἀπὸ τὴν ἀποστροφή τῆς μεγάλης πλειοψηφίας του πρὸς αὐτή. Ὑπάρχει τίποτε τὸ κοινὸ μέ τίς ἱστορικὲς ἐμπειρίες τῆς ὀρθόδοξης ἀνατολῆς; Ἄλλωστε καί στὴν ἴδια τὴν Εὐρώπη τὸ γαλλικὸ μοντέλο δὲν βρῆκε μιμητές.

Γιατὶ ὄχι στὸ βελγικὸ πρότυπο;

Ἔτσι τὸ Βέλγιο, μιὰ χώρα πού ὑπέφερε καί αὐτὴ ἀπὸ τὸν ρωμαιοκαθολικισμό ἀλλὰ καί ἀπὸ τούς Ὀλλανδοὺς προτεστάντες, προβλέπει τὴν μισθοδοσία τῶν κάθε μορφῆς κληρικῶν (ministres du culte) ἀπὸ τὸ κράτος καί σεβόμενο τὴ θρησκευτικὴ συνείδηση τῶν κατοίκων του, ἔχει καθιερώσει στὰ κρατικὰ σχολεΐα τὴ διδασκαλία κάθε θρησκείας ἢ ὁμολογίας ἀπὸ ἐκπροσώπους τους καθὼς καί τὴν κρατικὴ μισθοδοσία αὐτῶν τῶν καθηγητῶν. [...]

Ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας στῆ Δύση

Τὸ θέμα τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἔχει καί μιὰ ἄλλη καίρια διάσταση πού συνδέεται μέ τὸ πὼς ἀντιλαμβάνεται ὁ δυτικὸς κόσμος τὴν ἐλευθερία. Στῆ Δύση ἡ ἐλευθερία ἐντοπιζέται στὴν δυνατότητα ἐπιλογῆς μεταξὺ πολλῶν πραγμάτων. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ πού ὑπάρχει αὐτὴ ἡ δυνατότητα, ὁ δυτικὸς ἄνθρωπος νομίζει ὅτι εἶναι ἐλεύθερος καί ἀρκεῖται σ' αὐτό. Αὐτὴ ἡ τυπικὴ καί χωλὴ ἀντίληψη τῆς ἐλευθερίας, πού συχνότατα δὲν εἶναι παρὰ μιὰ αὐταπάτη, ὑπόκειται στὴν πρόταση γιὰ θρησκευτολογικὸ μάθημα. Μόνον ἡ σύγχυση καί ταραχὴ «ἐν κρανίῳ» θὰ ἐπέφερε στὰ παιδιὰ ἡ περιήγηση στὸν δαιδαλώδη κόσμο τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον θρησκευτῶν, ἀλλ' οἱ ἐμπνευστὲς ἐφησύχάζαν μέ τὴν ψευδαίσθηση ὅτι παρέχουν στὰ παιδιὰ εὐκαιρίες πραγμάτωσης τῆς ἐλευθερίας...

Ἐλευθερία καί ἀγάπη

Στὴν ὀρθόδοξη πίστη ἡ ἐλευθερία δὲν ἀποσυνδέεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ ὅτι τὰ μικρὰ παιδιὰ μεταλαμβάνουν τὴ Θεΐα Κοινωμία, χωρὶς νὰ ἀναμένεται νὰ φθάσουν σὲ ἡλικία πού ὑποτίθεται ὅτι θὰ μποροῦν νὰ κάνουν μόνον τους τὴν ἐλεύθερη ἐπιλογὴ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ θεολογικὴ του διάσταση, αὐτὸ θεωρεῖται καί βιώνεται ὡς προέκταση τῆς ἀγάπης τῶν γονέων τους, πού θέλουν νὰ τοὺς μεταλαμπαδεύσουν τὴν πίστη τους καί τὴν πίστη τῶν πατέρων τους, ἀντὶ νὰ τὰ ἀφήνουν μέχρι νὰ «ὀριμάσουν» σὲ ἓνα ὑποτιθέμενο χωρὸ ἐλευθερίας.

Ἄκριβως τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν. Εἶναι κι αὐτὸ προέκταση τῆς ἀγάπης τῶν γονέων ποὺ θέλουν νὰ διδαχθοῦν τὰ παιδιά τους τὴν ὀρθόδοξη πίστη, ἀφοῦ εἶναι μέρος τῆς ζωῆς τους. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὅταν ἐνηλικιωθοῦν ἢ ὅποτε τὸ θελήσουν θὰ εἶναι ἐλεύθερα νὰ ἀκολουθήσουν ὅποιον πνευματικὸ δρόμο ἐπιλέξουν.

Αὐτὸ δὲν εἶναι κατήχηση μὲ τὴν ἔννοια ποὺ ἔχει πάρει ὁ ὅρος στὴ Δύση ὑπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ ρωμαιοκαθολικισμοῦ ἢ τοῦ προτεσταντικοῦ εὐσεβισμοῦ, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐνέταξαν στὸ δικὸ τους ἰδεολογικὸ-νομικὸ σύστημα ἰδεῶν. Εἶναι μετάδοση γνώσης ποὺ ἔχει ἔμμεση σχέση μὲ τὴν ἱστορικὴ συνείδηση καὶ τὴν ὑπαρξιακὴ ταυτότητα τῶν χριστιανῶν.

Εἶναι προτιμότερο νὰ ἀπεμπολήσουμε αὐτὴ τὴ γνώση καὶ νὰ τὴν ἀντικαταστήσουμε μὲ μία ἐγκεφαλικὴ (ἢ ἀνεγκέφαλη;) γνωριμία μὲ τὶς ἀνὰ τὸν κόσμον θρησκείες; Οὔτε κὰν στὴν κατὰ πολὺ ἀποχριστιανισμένη Εὐρώπη δὲν ἔχει ἐπικρατήσῃ νὰ διδάσκεται θρησκευολογικὸ μάθημα. Ἴσως ἐκεῖ νὰ εἶχε κάποιον νόημα ἀφενὸς γιὰ νὰ καλυφθεῖ τὸ κενὸ ποὺ ἄφησε πίσω τῆς ἢ συρρίκνωση τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἢ ὁποῖα ὀφείλεται στὶς διαστρεβλώσεις ποὺ ὑπέστη καὶ στοὺς μακραίωνους διχασμοὺς ποὺ ἐπακολούθησαν καὶ ἀφετέρου, γιὰ νὰ ἐνισχυθεῖ ἡ ἀνεξιθρησκεία καὶ ἡ ἀνοχή (tolérance) καί, σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις, τὸ δημοκρατικὸ φρόνημα. Στὴν Ἑλλάδα τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν δὲν ἔγινε μάθημα μισαλλοδοξίας καὶ φανατισμοῦ. Οὔτε, λοιπόν, γιὰ τὴ δημοκρατικὴ κατήχηση τὸ θρησκευολογικὸ μάθημα μᾶς χρειάζεται.

Ὑποχρεωτικὸς πολιτικὸς γάμος

Μεταξὺ τῶν νομοθετικῶν προτάσεων ποὺ ἔγιναν, βρίσκεται –ἐπανερχεται– τὸ θέμα τοῦ ὑποχρεωτικοῦ πολιτικοῦ γάμου, ἀπὸ τὰ κύρια

στοιχεῖα ἐνὸς ἐννοιολογικὰ καθαροῦ συστήματος χωρισμοῦ (διακριτῶν ρόλων) κράτους καὶ θρησκείας. Ὁμολογῶ ὅτι ἡ δομικὴ συνέπειά του μὲ εἶχε ἐπηρεάσει ἔπειτα δεκαπενταετὴ αὐτοεξορία (λόγῳ δικτατορίας) σὲ δυτικοευρωπαϊκὲς χώρες. Τελικὰ πείσθηκα ὅτι καὶ αὐτὸ εἶναι ἐγκεφαλικὴ κατασκευή, ποὺ εἶναι ξένο σῶμα γιὰ τὰ ἑλληνικὰ δεδομένα, ἀφοῦ εἶναι τόσο βαθιὰ ριζωμένη στὸ μέγιστο τμῆμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἢ ἰδέα ὅτι ὁ γάμος τελεῖται «μὲ παπᾶ καὶ κουμπάρο». [...]

Συμπερασματικά, ὅταν εἶναι δεδομένες οἱ τελειῶς διαφορετικὲς θρησκευτικὲς ἱστορικὲς ἐμπειρίες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν, ὅταν εἶναι δεδομένο ὅτι οἱ ἐμπειρίες αὐτὲς ἀναπόφευκτα δίνουν τὴ σφραγίδα τους στὶς σχέσεις Κράτους καὶ Ἐκκλησίας, ὅταν ἀκόμη εἶναι γνωστὸ ὅτι στὴν Ἑλλάδα ἡ χριστιανικὴ πίστη εἶναι ζωντανὴ σὲ ὅλα τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ, μοιραῖα τίθεται τὸ ἐρώτημα: εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἐπιδίωξη καθολικῆς ἀνατροπῆς τῶν σημερινῶν σχέσεων Κράτους καὶ Ἐκκλησίας (ἢ τελευταία μὲ τὴν ἔννοια ὅχι μόνο τῆς διοίκησής της ἀλλὰ τοῦ σώματος τῶν πιστῶν); Διότι εἶναι μὲν σκόπιμη μεταξὺ ἄλλων ἡ διοικητικὴ ἀποκέντρωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ δραστηρικὴ μείωση τῶν διοικητικῶν ἐξουσιῶν τῶν μητροπολιτῶν, ἀλλὰ μήπως τελικὰ ἐνοχλεῖ καὶ τὸ ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστη στὴν Ἑλλάδα εἶναι ζωντανὴ καὶ ἐπιδιώκεται ἡ συρρίκνωσή της γιὰ λόγους σχετιζόμενους μὲ τὶς ὑποκειμενικὲς ἀπόψεις περὶ θρησκείας τῶν ἐμπνευστῶν τῆς μεταρρύθμισης; Στὴ Γαλλία ἀπὸ τὸν 19ο αἰῶνα ἡ Ἑνωσιὴ γιὰ τὴν ἐκπαίδευση (Ligue de l'enseignement) ἐπέδωκε τὸν ἀκράϊο χωρισμὸ Κράτους καὶ Ἐκκλησίας «ὡς πρῶτο βῆμα γιὰ τὴν κατάργηση τῆς θρησκείας», τὰ (ὀλιγάριθμα) μέλη της, ὅμως, τὸ ἐκδήλωναν ρητᾶ.

Οἱ Βούλγαροι γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν

Τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ ὁμολογιακοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ὡς ὑποχρεωτικοῦ στὰ σχολεῖα μελετᾶ ἡ κυβέρνησις τῆς Βουλγαρίας, ἔχοντας διαπιστώσει ὅτι μετὰ ἀπὸ 45 χρόνια συστηματικῆς κρατικῆς ἀθείας, εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ἰδιοπροσωπία τῶν μελλοντικῶν πολιτῶν τῆς χώρας. Σύμφωνα μὲ τὴ Βουλγαρικὴ ἐφημερίδα «*Νοβινάρ*», ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας τῆς Βουλγαρίας Ντανιέλ Βούλτοσεφ, στὰ πλαίσια τῆς Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως, ἔδωσε ἐντολὴ γιὰ ἐπίσημη παμβουλγαρικὴ δημοσκόπηση γιὰ τὸ ἂν ὁ λαὸς ἐπιθυμῇ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα. Μὲ βάση τὰ ἀποτελέσματα τῆς δημοσκόπησης, τὰ ὁποῖα ἐκτιμᾶται ὅτι σὲ πολὺ μεγάλο ποσοστὸ θὰ εἶναι ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μαθήματος, ἡ κυβέρνησις θὰ προχωρήσῃ στὴν ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα ἀπὸ τὸ προσεχές σχολικὸ ἔτος.

Τοῦ Μητροπολίτου

Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ

Ποῦ εὐρίσκεται ὁ Χριστός; ἐρώτησε ὁ Ἡρώδης τοὺς Μάγους στοὺς ὁποίους συνέστησε νὰ ἐρευνήσουν καλῶς νὰ Τὸν εὑρουν καὶ στὴν συνέχεια νὰ τὸν ἐνημερώσουν (Ματθαίου β' 2-8) γιὰ νὰ πάει νὰ Τὸν προσκυνήσει κι αὐτός.

Τὸ ἐρώτημα τίθεται καὶ σήμερον. Οἱ

ἔχουν συσσωρεύσει τὰ ἀγαθὰ, τὸν πλοῦτο τῆς γῆς. Ἄλλὰ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εὐρίσκεται στὴν ἐφήμερη ἱκανοποίησι τοῦ καταναλωτισμοῦ.

Ἄναζητοῦν τὸν Χριστὸν στὴν τύχη καὶ «στὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου» (Γαλάτες δ' 3) καὶ σ' ὅσους πωλοῦν ἐλπίδες μὲ τὴν προτροπή «ἀγόρασε μιὰ ἐλπίδα». Ἡ ἐλπίδα ὁμως δὲν πωλεῖται, δὲν ἀγοράζεται. Εἶναι τὸ πρόσωπο, τὸ Ὅποιο γεννήθηκε. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ποῦ εὐρίσκεται

ἄνθρωποι ψάχνουν νὰ βροῦν τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὴν ζωὴ, τὴν ἐλπίδα, τὴν εἰρήνη, τὴν ἀλήθεια, τὴν ὁδὸ καὶ τὴν ἀνάσταση. Ποῦ ὁμως θὰ εὑρουν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ὅλα τὰ προηγούμενα;

Ἄναζητοῦν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸ στὰ πολυκαταστήματα, στὰ ὁποῖα οἱ ἔμποροι

Ἄναζητοῦν τὸν Χριστὸν στὴν ἱκανοποίησι τῶν ματαίων καὶ φθαρτῶν, ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ ὑπαρξιακὸς πόθος δὲν ἱκανοποιεῖται, διότι τὰ μάταια καὶ φθαρτὰ δὲν μποροῦν νὰ στηρίξουν τὸν ἄνθρωπο ἐκτὸς δὲ τούτου εἶναι καὶ ἀπατηλά.

Ὅπως στοὺς Μάγους τὸ λαμπερὸ ἀστέρι, ἔτσι καὶ σ' ἐμᾶς σήμερα ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸν λόγο τῆς ἀγίας Γραφῆς, μᾶς δείχνει ποῦ εὐρίσκεται ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γιὰ νὰ Τὸν προσκυνήσουμε:

α) «Κείμενος ἐν τῇ φάτνῃ» (Λουκᾶ β' 16).

Εὐρίσκεται στὴν φάτνη τῆς ἐνανθρωπήσεως, στὴν φάτνη τῆς κενώσεως καὶ τῆς ταπεινώσεως. Μυστήριον μοναδικὸ καὶ ἀνεπανάλειπτο. Ἱστορία θεϊκῆς ἀγάπης.

Μὲ τὴν ἐνανθρώπησι τοῦ Υἱοῦ ὁ Θεὸς Πατέρας ἀπήντησε στὴν ἐναγώνια ἱκεσία καὶ φωνὴ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ φανερωθεῖ «Μακάρι νὰ ἀνοιγες τοὺς οὐρανοὺς καὶ νὰ κατέβαινες» (Ἡσαΐου ξδ', 1).

Τὰ Χριστούγεννα ἂν θέλεις νὰ συναντήσεις τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ πῆγαινε στὴν φάτνη. Ἡ Ἐκκλησία θὰ σοῦ δείξει, ὅπως οἱ Ἄγγελοι ἐπληροφόρησαν τὴν νύχτα τῆς γεννήσεως τοὺς Ποιμένες «καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανόμενον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ» (Λουκᾶ β' 12).

Ὅπου συναντᾶς ταπεινώσι καὶ αὐτα-

Ποιμένες «ἀγραυλοῦντες», φ. 210α, κωδ. 2 (Εὐαγγελιστάριον), 1120-1170, Γ. Μ. Παντελεήμονος, Ἁγιὸν Ὄρος.

πάρνηση ἐκεῖ εὐρίσκεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός.
β) «*Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Τελώνου*» (Λουκᾶ ε΄, 27-32).

Τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ θὰ συναντήσουμε καὶ στὴν οἰκία τοῦ ἁμαρτωλοῦ, διότι ὅπως ἐξήγησε «*οὐ χρείαν ἔχουσι οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς εἰς μετάνοιαν*» (Λουκᾶ ε΄ 31-32).

Οἱ ἁμαρτωλοὶ χρειαζόμαστε τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Πολλοὶ θεωροῦν ἑαυτοὺς «ὑγιαίνο-

ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλούς σῶσαι, ὧν πρῶτος εἰμι ἐγώ» (Α' Τιμ. α' 15).

Ὅσοι ἐρευνοῦν καὶ ἐρωτοῦν ποῦ εὐρίσκεται ὁ Χριστός; Ἡ Ἐκκλησία ἀπαντᾷ:
Θὰ Τὸν εὔρουν γιὰ νὰ Τὸν προσκυνήσουν

στὴν φάτνη τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ταπεινώσεως

στὸν οἶκο τῆς σωτηρίας τοῦ Τελώνη
στὸ φρέαρ διακονοῦντα

ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

ντες, δηλαδὴ ἀναμάρτητους καὶ σοφοὺς, γι' αὐτὸ καὶ κλείνουν τὴν θύρα τῆς ψυχῆς, τοῦ νοῦ, τῆς ζωῆς καὶ τῆς οικογενείας τους στὸν Σαρκωθέντα Θεό. Ὅσοι καλέσουν τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ γιὰ νὰ εἰσέλθει στὴν ψυχὴ τους, θὰ φέρεי τὴν σωτηρία ὅπως σ' ὅλους τοὺς ἁμαρτωλοὺς ποὺ μετανόησαν γιὰ τὴν ἁμαρτωλὴ ζωὴ τους.

γ) Θὰ συναντήσουμε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν «*καθεζόμενον ἐπὶ τῇ πηγῇ τοῦ Ἰακώβ*» διδάσκονται μία ἁμαρτωλὴ γυναίκα (Ἰωάννου δ' 6), ἀλλὰ καὶ «*ἐν τῇ οἰκίᾳ*» νὰ διδάσκει τὴν εὐσεβῆ Μαρία (λουκᾶ δ' 42).

στ) Θὰ συναντήσουμε τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ἔξω ἀπὸ τὴν θύρα τῆς ψυχῆς. Λέγει: «*Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω, ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ*» (Ἀποκ. γ' 20).

Ὁ Χριστὸς ἦλθε στὸν κόσμον «*κρούων ἐπὶ τὴν θύραν*» τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς μας καὶ μᾶς ζητεῖ νὰ ἀνοίξουμε γιὰ νὰ εἰσέλθει. Δὲν παραβιάζει τὸ ἄσυλο καὶ τὴν ἐλευθερία μας. Περιμένει μὲ εὐγένεια καὶ ὑπομονὴ ἀπ' ἔξω. Πότε θὰ τοῦ ἀνοίξουμε;

ζ) Ὁ Χριστὸς εὐρίσκεται στὴν καρδιά τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι μαζὶ μὲ τὸν Παῦλο ὁμολογοῦν, ὅτι «*Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης*

στὸ ἀνώγιο διακονοῦντα
στὸ Σταυρὸ θυσιασμένο
στὴ θύρα τῆς ψυχῆς σου νὰ κρούει γιὰ νὰ
Τοῦ ἀνοίξεις

Τοῦτα τὰ Χριστούγεννα ἄς Τὸν δεχθοῦμε
Σωτῆρα καὶ Κύριο στὴν καρδιά μας.

Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, φ. 210β, κωδ. 2 (Εὐαγγελιστάριο), 1120-1170, Γ. Μ. Παντελεήμονος, Ἅγιον Ὄρος.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Έκδήλωση προς τιμήν των 5.500 έθελοντών του Έράνου Άγάπης τής Ι.Α.Α.

Ο Μακαριώτατος με μία από τις έθελόντριες.

Με πρωτοβουλία του Μακ. Αρχιεπισκόπου Άθηνων κ. Χριστοδούλου, ή Διεύθυνση Χριστιανικής Άλληλεγγύης τής Ι. Αρχιεπισκοπής Άθηνων διοργάνωσε τή Δευτέρα 28 Νοεμβρίου στις 6 τὸ απόγευμα στὸ κλειστό γήπεδο τοῦ Σπόρτιγκ έκδήλωση πρὸς τιμήν των 5.500 έθελοντῶν τοῦ Έράνου Άγάπης τής Ιερᾶς Αρχιεπισκοπής Άθηνων. Στὸ πλαίσιο τής έκδήλωσης ὁ Μα-

Μερικὴ έντυπωσιακὴ ἄποψη τοῦ γηπέδου Σπόρτιγκ.

καριώτατος ἀπένειμε στοὺς έθελοντές τιμητικὰ διπλώματα καὶ ἀναφέρθηκε στὴν πολύτιμη συμβολή τους στὸ φιλανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο τής Ι.Α.Α.

Στὴν έκδήλωση παρέστη καὶ ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ ή αν. Ὑπ. Πολιτισμοῦ κ. Φάνη Πάλλη-Πετραλιᾶ, ή ὁποία χαρακτήρισε τοὺς έθελοντές τής Έκκλησία «Άγγέλους τής ἀγάπης».

Τὸ Μηνολόγιο τοῦ Βασιλείου Β'

Με ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία πραγματοποιήθηκε (16.11.05) στὸ Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο Άθηνων ή παρουσίαση τοῦ Μηνολογίου τοῦ Αυτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Β' (Codex Vaticanus Graecus 1613), ποὺ ἀποτελεῖ συνέκδοση τής Άποστολικῆς Διακονίας, τής Βατικανῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἰσπανικοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Testimonio».

Ο Μακαριώτατος καὶ ὁ καρδινάλιος Ταυραν προσέρχονται στὴν έκδήλωση συνοδευόμενοι ἀπὸ τοὺς Θεοφ. Ἐπισκ. Χριστιανουπόλεως καὶ Φαναρίου, τὸν Ἀρχιμ. Ἰγνάτιο Σωτηριάδη καὶ τὸν διευθυντὴ τοῦ Βυζ. Μουσείου κ. Κωνστάντιο.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἡ ἔκδοση εἶναι βαρυσήμαντο γεγονός γιὰ τίς σπουδές τῆς ἱστορίας καὶ τέχνης, ὅπως ἐπίσης γιὰ τὴ θεολογία, τὴν ἀγιολογία καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

Στὴν ὁμιλία του, ὁ πρόεδρος τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης Καρδινάλιος Jean-Luis Tauran, τόνισε ὅτι ἡ ἔκδοση εἶναι καρπὸς τῶν ἀγαθῶν σχέσεων μεταξύ Βατικανοῦ καὶ Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς συνεργασίας μεταξύ των πού ἔχει ἀναπτυχθεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἡ συνεργασία αὐτὴ ἀποβλέπει στὸ νὰ βοηθήσουμε τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη νὰ ἀναζητήσουν τίς χριστιανικὲς τους ρίζες, γεγονός πού θὰ ἐπηρεάσει θετικὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ κοινωνία.

Στὴν ὁμιλία του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος σημείωσε ὅτι «τὸ Μηνολόγιον» εἶναι ἔργο μιᾶς ἐποχῆς στὴν ὁποία Ἀνατολὴ καὶ Δύση ἔδιναν ἀγῶνες γιὰ νὰ κρατήσουν τὴν Εὐρώπη καρδιὰ τοῦ χριστιανισμοῦ... Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἤδη διατυπώσει τὴν πεποίθησή της ὅτι, χωρὶς νὰ θεωροῦμε τὸ χριστιανισμὸ Εὐρωπαϊκὴ θρησκεία, πρέπει νὰ διατηρήσουμε ἀκμαία τὴ χριστιανικὴ συνείδηση τῆς Εὐρώπης καὶ ἐπίσης, νὰ ὑπερασπιστοῦμε τὴν ἰδιοπροσωπία τῶν λαῶν της... Θὰ ἦταν σπουδαῖο νὰ κατανοοῦσε τίς ἀνάγκες αὐτές καὶ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς Εὐρώπης.

Τὰ Τίμια Λείψανα τοῦ Ἀγ. Λουκᾶ Συμφερουπόλεως στὴν Ἰστιαία

Μὲ μεγάλη κατάνυξη ἡ πόλη τῆς Ἰστιαίας ὑποδέχθηκε τὸ Ἱερὸ Λείψανο τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ τοῦ Ἱατροῦ, ἐπισκόπου Συμφερουπόλεως καὶ Κριμαίας, τὴν Κυριακὴ 16 Ὀκτωβρίου, στὸν Ἱ. Ν. Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ πολιούχου τῆς Ἰστιαίας. Τὸ Ἱερὸ Λείψανο, πού μετέφερε ὁ Ἀρχιμ. Νεκτάριος Ἀντωνόπουλος, καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Σαγματᾶ, τοποθετήθηκε πρὸς προσκύνηση στὸν Ἱερὸ Ναό, πού εἶχε κατακλυσθεῖ ἀπὸ πολλοὺς πιστοὺς τῆς περιοχῆς, πού παρακολούθησαν τὴν ὁμιλία τοῦ πατρὸς Νεκταρίου, μὲ θέμα: «Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ τοῦ Ἱατροῦ». Στὸ τέλος τῆς ὁμιλίας προβλήθηκαν διαφάνειες μὲ τίς κακουχίες, τὰ βασανιστήρια, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπομονὴ τοῦ Ἀγίου, ὁ ὁποῖος ἔζησε στὰ δύσκολα χρόνια τῆς ἀθείας στὴ Ρωσία, προσφέροντας ὅμως μεγάλο ἔργο μὲ τὴν ἱατρικὴ τέχνη καὶ ἐπιστήμη του, ἀπαλύνοντας τὸν πόνο χιλιάδων ἀνθρώπων, πού ὁ ἴδιος τοὺς θεωροῦσε εἰκόνες τοῦ Θεοῦ.

Χαιρετισμὸ πρὸς τοὺς παρευρισκομένους

ἀπηύθυνε ἡ ἐγγονὴ τοῦ Ἀγίου, ἡ ὁποία ἦλθε μαζί μὲ τὸν σύζυγό της καὶ παρευρέθησαν στὴν ἐκδήλωση.

Κλείνοντας τὴν ὁμιλία του ὁ πατ. Νεκτάριος προσέφερε στὸν αἰδεσιμ. πατ. Γεώργιο Χαιρόπουλο, ἐφημέριο τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγίου Ἀθανασίου, ἀπότμημα ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ (ὑπῆρξε ἀλώβητη μετὰ τὴν ἐκταφὴ τοῦ Ἀγίου), γιὰ νὰ ἔχει ὁ Ἱερὸς Ναὸς καὶ τὴν σωματικὴ παρουσία του.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Χειροτονία Διακόνου Νεκταρίου Πόκια

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὁ Μοναχισμὸς καὶ ἡ Μητρόπολη Ρόδου ὑπεδέχθησαν ἕνα ἀξιο νυμφίον τοῦ Χριστοῦ: Νεκτᾶριος Πόκιας τὸ ὄνομά του, πνευματικοπαῖδι τοῦ γέροντα Ἀμφιλόχιου Τσοῦκου, ὁ τελευταῖος μέχρι αὐτῆς τῆς στιγμῆς κρῖκος πνευματικῶν ἀναστημάτων: Ἀγ. Νεκτᾶριος, γέροντας Ἀμφιλόχιος Μακρῆς, Ἐπίσκοπος Ἐρυθρῶν καὶ ἡγούμενος Ι.Μ. Θάρρι Ρόδου κ. Ἀμφιλόχιος Τσοῦκος.

Ἀπὸ νηπιακῆς ἡλικίας ἀφιερωμένος ψυχῇ τε καὶ σώματι στὴν Ἐκκλησία. Ὅταν πρωτομίλησε ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία τῆς ἱερωσύνης. Εὐχὴ τῶν ἱερέων παπποῦ του

καὶ πατέρα του νὰ ἱερωθεῖ. Ἡ εὐχή τους καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Ἀγ. Νεκταρίου καὶ τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τοῦ Θαρρενοῦ πραγματοποιήθηκαν τὴν Παρασκευὴ 9 Σεπτεμβρίου 2005 τὸ βράδυ, μὲ τὴ μικρὴ κουρὰ του στοῦ Μοναστηρίου τῆς Μετανοίας του, τὸ Θάρρι, καὶ τὸ Σάββατο 10 Σεπτεμβρίου 2005 στὸν Ι.Ν. Ἀγ. Χριστοφόρου, στὴν εἰς διάκονο χειροτονία του ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ρόδου κ. Κύριλλο.

Συλλειτουργήσαν: ὁ Σεβ. Σύμης κ. Χρυσόστομος καὶ οἱ Θεοφ. Ἐρυθρῶν (νῦν Σεβ. Ν. Ζηλανδίας) κ. Ἀμφιλόχιος καὶ ὁ Σεβ. Κνωσοῦ κ. Εὐγένιος. Συμπροσευχήθηκαν. Ρόδου κ. Ἀπόστολος, ὁ Ἠγούμενος τῆς Ι.Μ. Πάτμου κ. Ἀντίπας, ὁμογάλακτοι συμφοιτητές του ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, σύσσωμος ὁ κληρὸς καὶ ὁ μοναχισμὸς τοῦ νησιοῦ, ἱερεῖς ἀπὸ ἄλλα μέρη, οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Νομάρχη Δωδεκανήσου κ. Μαχαίριδη, οἱ στρατιωτικὲς ἀρχές τοῦ τόπου, συγγενεῖς, φίλοι καὶ πλῆθος λαοῦ.

Σμαραγδῆ Καράγιωργα

«Φῶς» ἀπὸ τὴν Ἀνατολή

Ἡ Ἀναστασία εἶναι καθηγήτρια τῆς κινεζικῆς ἱατρικῆς καὶ ἀρωματοθεραπείας στὴν Ταϊπέι. Μετὰ ἀπὸ δύο χρόνια διδασκαλίας ἀποδέχθηκε τὴν Ὁρθοδοξία καὶ βαπτίσθηκε ἀπὸ τὸν π. Ἰωῆ. Ζήτησε νὰ πάρει τὸ ὄνομα κάποιου ἁγίου ποὺ θεραπεύει καὶ ὁ πνευματικὸς της τῆς πρότεινε τὴν Ἁγία Ἀναστασία τῆς Ρωμαίας. Τὰ κοριτσάκια της ποὺ βαπτίσθηκαν μαζί της ὀνομάσθηκαν Φωτεινὴ καὶ Ἀλεξία. Τὸ γεγονός ἐντοπίσαμε στὸ περιοδικὸ «Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός», περιοδικὸ Ὁρθοδόξου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, γ' τρίμηνο 2005 ποὺ ἐκδίδεται στὴ Σταυρούπολη Θεσσαλονίκης. Μᾶς ἔθελε τὸ φῶς ποὺ ἀποπνέει ἡ φυσιολογία τῆς νεοφώτιστης καὶ τῶν παιδιῶν καὶ ἡ τρυφερότητα τοῦ στιγμιότυπου. Νὰ ζήσουν!

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γιά τήν παρένθετη μητρότητα

Ἐξ ἀφορμῆς συζήτησης πού ἔγινε στίς 16.9.2005 στά πλαίσια τῆς Ἐπιτροπῆς Κοινωνικῶν Ζητημάτων τῆς Κοινοβουλευτικῆς Συνελεύσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, στό Παρίσι, ὕστερα ἀπό σχετική πρόταση ὑποστήριξης τῆς παρένθετης μητρότητας τοῦ Βρετανοῦ Εὐρωβουλευτῆ Michael Hancock, δημοσιεύονται ἐκ νέου οἱ θέσεις τῆς Ἱ. Συνόδου ἐπὶ τοῦ θέματος.

Α. Ἡ δυνατότητα κυοφορίας ἀπό φέρουσα ἢ ὑποκατάστατη μητέρα μπορεῖ μὲν νὰ ἔχει τὴ θετική της πλευρά, κατὰ τὸ ὅτι ἐξυπηρετεῖται ἔτσι ἡ κυοφορία, ἐπειδὴ, ὁμως, ὁ ἀναπτυσσόμενος σύνδεσμος μὲ τὸ ἔμβρυο κατὰ τὴν κύηση εἶναι οὐσιαστικό καὶ ἀναπόσπαστο μέρος, ὄχι μόνο τῆς μητρότητας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμβρυϊκῆς ἀνάπτυξης, ἡ συνέχιση τῆς σχέσεως φέρουσας μητέρας - παιδιοῦ ἀδικεῖ τοὺς γενετικούς γονεῖς, ἡ διακοπὴ τῆς ἀδικεῖ τὴ φέρουσα μητέρα, ἀμφότερες δὲ οἱ λύσεις ἀδικοῦν πρὸ πάντων τὸ παιδί, διασαλεύοντας ἔτσι τὴν οἰκογενειακὴ συνοχή.

Β. Ἐπιπλέον, ἡ παρεμβολὴ τῆς φέρουσας μητέρας στὴν ἱερὴ σχέση τῶν γενετικῶν γονέων μὲ τὸ παιδί δὲν εἶναι ἄμοιρη εὐθυνῶν. Ἔτσι: Τί θὰ συμβεῖ στὴν περίπτωση πού οἱ γενετικοὶ γονεῖς πεθάνουν ἢ ὕστερα ἀπὸ προγεννητικὸ ἔλεγχο ἢ ἀπὸ κάποια ἄλλη αἰτία (π.χ. διαζύγιο), οἱ μὲν γενετικοὶ γονεῖς ἐπιθυμοῦν τὴ διακοπὴ τῆς κύησης, ἡ δὲ κυοφοροῦσα μητέρα τὴν ἀρνεῖται;

Πῶς μποροῦν νὰ ρυθμιστοῦν προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπὸ τὴν ἀπρόσεκτη ζωὴ τῆς κυοφορούσας (π.χ. κάπνισμα, χρῆση ἀλκοόλ ἢ ναρκωτικῶν οὐσιῶν, ὑπερβολικὲς καὶ μὴ προσεκτικὲς δραστηριότητες κ.λπ.) ἢ ἀπὸ ἄγχη, ἐντάσεις, ψυχικὲς ἀστάθειες καὶ ἀνωμαλίες πού σίγουρα ἐπηρεάζουν τὸ ἔμβρυο ἢ ἀπὸ ξαφνικὴ σοβαρὴ ἀσθένεια κ.λπ.; Ἡ παρένθετη μητρότητα ἀποτελεῖ ἀμειβόμενη προσφορὰ ἢ πράξις συναλληλίας; Καὶ ἂν ἰσχύει τὸ πρῶτο, ποιοὶ ὅροι προσδιορίζουν τὴν ἀμοιβή ἢ τίς ὑποχρεώσεις τῆς κυοφορούσας ἀπέναντι στοὺς γονεῖς καὶ ἀντιστρόφως;

Ἡ γυναίκα πού θὰ κυοφορήσει τὸ παιδί εἶναι λίγο ἀπίθανο νὰ εἶναι ἤδη μητέρα πού ἔχει γεννήσει τὰ δικά της παιδιὰ καὶ ἔχει ἱκανοποιήσει

τὴν ἀνάγκη τῆς μητρότητας (ἐκτὸς ἂν εἶναι συγγενῆς ἢ πρόκειται νὰ ἀμειφθεῖ ἱκανοποιητικά, ποῖός ὁ λόγος νὰ ὑποβληθεῖ στὴν ταλαιπωρία τῆς ἐγκυμοσύνης;). Ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἐμπειρία λέγουν ὅτι τὸ πιθανότερο εἶναι ἡ φέρουσα μητέρα νὰ εἶναι γυναίκα πού δὲν τῆς ἔχει δοθεῖ ἡ δυνατότητα τῆς κυοφορίας. Αὐτό, ὁμως, αὐξάνει τὴ πιθανότητα ἔντονου συνδέσμου μὲ τὸ παιδί, μὲ ἀπρόβλεπτες συνέπειες καὶ συναισθηματικὲς ἢ πρακτικὲς δυσκολίες ἢ εἰσάγει τὸν πειρασμὸ τῆς κυοφορίας μὲ ἀμοιβή, ἀπὸ γυναῖκες μὲ οἰκονομικὴ ἀνάγκη, πράγμα πού δύσκολα ἐλέγχεται.

Τέλος, τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ὑπόλοιπες χῶρες δὲν ἐπιτρέπουν κάτι ἀντίστοιχο, θὰ διευκόλυνε τὸ φαινόμενο τοῦ ἀναπαραγωγικοῦ τουρισμοῦ, μιὰ πού γονεῖς ἄλλων χωρῶν, στίς ὁποῖες ἀπαγορεύεται ἡ παρένθετη μητρότητα, θὰ μπορούσαν νὰ καταφύγουν στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ ἀναθέσουν τὴν κυοφορία τοῦ παιδιοῦ τους σὲ γυναίκα πού ζεῖ στὴ χώρα μας.

Γ. Ἡ ἐμπειρία ἄλλων χωρῶν θὰ μπορούσε νὰ γίνε καὶ δική μας ἐμπειρία. Ἡ πρωτοπορία στὸ σῆμειο αὐτὸ εἶναι ἄκριτη καὶ ἀδικαιολόγητη.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλος δέχεται τίς εὐχές τοῦ Μακ. κ. Χριστοδούλου γιὰ τὴν ἐνθρόνισή του.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Οί έορταστικές έκδηλώσεις στό Κιλκίς

Άπό τό άκριτικό Κιλκίς έστειλε μήνυμα αγάπης και άνοχής πρós τό ξένο και διαφορετικό, αλλά και πιστότητας στις άρχές μας, ό Μακαριώτατος κ. Χριστόδουλος, ό όποιος συμμετείχε στις έορταστικές έκδηλώσεις, μέ τήν εύκαιρία τής έορτής των πολιούχων του Κιλκίς Άγιων Πεντεκαίδεκα Μαρτύρων.

Στις έορταστικές έκδηλώσεις στό Κιλκίς, τον Άρχιεπίσκοπο πλαισίωσαν οι Σεβ. Ήράρχες Πολυανής & Κιλκισίου Άπόστολος, Σταγών και Μετεώρων Σεραφείμ, Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας Ήωήλ, Ζιχνών και Νευροκοπίου Ήρόθεος, Σερβίων και Κοζάνης Παύλος, Σερρών και Νιγρίτης Θεολό-

γος, Σιδηροκάστρου Μακάριος, Νεαπόλεως και Σταυροπόλεως Βαρνάβας, Ξάνθης και Περιθεωρίου Παντελεήμων και ό Θεοφ. Ήπίσκ. Θεουπόλεως Παντελεήμων.

Τιμή στον καπετάν Κώτα

Γιορτάστηκαν έφέτος τά έκατό έτη από του θανάτου του Καπετάν Κώτα, στις 27 Σεπτεμβρίου 1905, στην Έλληνικότατη πόλη του Μοναστηρίου. Τήν Κυριακή 6 Νοεμβρίου τελέστηκε Άρχιερατική Θεία Λειτουργία στην Ρούλια (σημερινό Κώτα) χωριό του ήρωος, μέ τήν συμμετοχή των Σεβ. Μητροπολιτών Φλωρίνης, Πρεσπών και Έορδαίας κ. Θεοκλήτου και Καστορίας κ.

Σεραφείμ. Στο τέλος τής Θ. Λειτουργίας μίλησε ό Σεβ. Μητροπολίτης Καστορίας και έξήρε τήν θυσία του ήρωος του Μακεδονικού Άγώνος και όλων των Μακεδονομάχων, τονίζοντας χαρακτηριστικά, ότι πρέπει όλοι να έμβαπτισθοϋμε στα νάματα του άγωνα τους και τής θυσίας για τά δίκαια αυτου του τόπου. Έν συνεχεία τελέστηκε έπιμνημόσυνη δέηση και άκολούθησε Τρισάγιο στην προτομή του ήρωος μέ τήν παρουσία του Προέδρου τής Έλληνικης Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλια.

Ή παρουσία του κόσμου υπήρξε άπροσδόκητα θερμή άποτυπώνοντας τό έντονο και άμείωτο ένδιαφέρον κάθε ήλικίας για τήν ένδοξη και βαμμένη μέ τά χρώματα τής έλευθερίας, ιστορία μας.

Στήν έκδήλωση αυτή όμιλησε και ό κ. Νικόλαος Τούλιας, του όποιου και ή όμιλία θα δημοσιευθεί στο προσεχές τεϋχος.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ υπ' αριθμ. 63

Ἡ ἀποστολή τοῦ ἱερέως ἐν τῷ κόσμῳ

Ἀγαπητοί μου Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἱεραποστολικοῦ ἔτους, σᾶς ἀποστέλλω τὴν παροῦσα Ἐγκύκλιο, μὲ σκοπὸ νὰ ἀνακαλέσω στὴ μνήμη σας τὰ θεῖα λόγια ποὺ μᾶς ἀφοροῦν ὅλους μας, ὅσοι ὑπηρετοῦμε τὸν Χριστὸν διὰ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ τῇ φορᾶ δὲν θὰ σᾶς πῶ δικά μου λόγια σχετικὰ μὲ τὴν ἀποστολή σας, ἀλλὰ θὰ χρησιμοποιοῦμαι τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως αὐτὰ διατυπώνονται στὴν Ἁγία Γραφή καὶ ἀναφέρονται στὴν αὐτοσυνειδησία μας ὡς Ποιμένων τοῦ λαοῦ καὶ ὑπόλογων ἀπέναντι τοῦ πέμψαντος ἡμᾶς στοῦ γεωργίου Του, Κύριον Ἰησοῦν.

A

1. Προφήτης Ὡσηέ, κεφάλαιο ε', 1-2

Ἐπροφήτευσε ἀπὸ τὸ ἔτος 785 ἕως τὸ ἔτος 725 π.Χ. Ἔχει ὀνομαστῆ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀπευθύνεται κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ἱερεῖς λέγων: «*Ἀκούσατε ταῦτα, οἱ ἱερεῖς, καὶ προσέχετε, οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ βασιλέως, ἐνωτίζεσθε, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐστὶ τὸ κρίμα ὅτι παγίς ἐγενήθητε τῇ σκοπιᾷ καὶ ὡς δίκτυον ἐκτεταμένον ἐπὶ τὸ Ἰταβύριον, ὃ οἱ ἀγρευόντες τὴν θήραν κατέπηξαν ἐγὼ δὲ παιδευτὴς ὑμῶν*».

Δηλαδή: Ἱερεῖς, ἀκούσατε ταῦτα· Λαε τοῦ Ἰσραὴλ, προσέχετε εἰς αὐτὰ καὶ ἄνθρωποι τοῦ βασιλέως ἀκροάσθητε καλὰ ὅ,τι θὰ εἶπω, διότι σᾶς, ὦ ἀρχηγοί, ἀφορᾷ ἡ καταδικη αὕτη, καθόσον σεῖς ἐγίνατε παγίς τοῦ κακοῦ ἐν τῇ σκοπιᾷ καὶ δίκτυον ἠπλωμένον εἰς τὸ ὄρος Ἰταβύριον διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ σας. Ὅπως οἱ θηρευταὶ γεμίζουν παγιδευτικῶν μέσων τὸ ὄρος Ἰταβύριον, οὕτως ἐπράξατε καὶ σεῖς ἐν τῇ εἰδωλολατρίᾳ. Ἐγὼ θὰ σᾶς δώσω μαθήματα! Στὸ προφητικὸ τοῦτο κείμενο ὁ Κύριος ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἱερεῖς γιὰ νὰ τοὺς ἐλέγξει, ἐπειδὴ ἐξέκλιναν καὶ ἐξετράπησαν τῆς ἀποστολῆς καὶ τῶν καθηκόντων των. Ἐπικεντρώνουμε τὴν προσοχή μας σὲ δύο σημεία:

α) «*παγίς ἐγενήθητε τῇ σκοπιᾷ*».

Ὁ Κύριος δὲν ἀποξενώνεται ἀπὸ τὸν λαὸ Του, τὸν ὁποῖο ἔχει ἀναθέσει νὰ ποιμαίνουν οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες ἐξ ὀνόματός Του. Αὐτοὶ ἀσκοῦν τὰ καθήκοντα καὶ τὰ ἔργα των ὡς ὄργανα τοῦ Κυρίου. Ὅταν ὁ Κύριος διαπιστώσει ὅτι οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες βλάπτουν ἀντὶ νὰ ὠφελοῦν, κρημνίζουν ἀντὶ νὰ οἰδοκομοῦν, διδάσκουν καὶ προωθοῦν τὴν ἀσέβεια καὶ τὴν ἀμαρ-

τία καὶ τὴν περιφρόνηση τῶν θείων ἐντολῶν ἀντὶ νὰ στηρίζουν τὴν πίστη στὸν ἀληθινὸ καὶ ζῶντα Κύριο, ὁ Κύριος τοὺς προειδοποιεῖ, ὅτι ἔχουν καταστῆ ἐπικίνδυνοι, λειτουργοῦν ὡς παγίδα τῶν ψυχῶν στὴν ἀσέβεια.

β) «*Ἐγὼ δὲ παιδευτὴς ὑμῶν*».

Ὁ Κύριος δὲν ἀποξενώνεται ἀπὸ τὸ ἔργο Του, οὔτε ἀπογοητεύεται, οὔτε παραιτεῖται ἀπὸ αὐτό, ἀλλὰ δρᾷ καὶ ἐνεργεῖ μὲ φιλανθρωπία, ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰ νὰ προλάβει τὸ κακό, ἀφ' ἑτέρου γὰ νὰ προστατεύσει τὶς ψυχές. Μὲ ποῖο τρόπο; Αὐτὸν τὸν ἐπιλέγει πάντοτε μὲ σοφία, δικαιοσύνη, ἀγαθότητα, καὶ παιδεύει, δηλαδὴ διδάσκει τοὺς πταίοντας.

Συμπέρασμα: Ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸ ἱερατεῖο. Εἴσθε ἐπικίνδυνοι γιὰ τὸν λαὸ μου καὶ πρέπει νὰ σᾶς διορθώσω. Ἐμεῖς ἄς προσέξουμε τὴν προειδοποίηση αὐτὴ τοῦ Κυρίου.

2. Προφήτης Μαλαχίας, κεφάλαιο β', 1-9

Ἐπροφήτευσε ἕως τὸ ἔτος 400 π.Χ. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχήν προφήτης ποὺ ἀφ' ἑνὸς δείχνει ὁποῖοι κάλλους εἶναι ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἱερέως καὶ ἀφ' ἑτέρου ἠλεγξε τοὺς ἱερεῖς γιὰ τὶς ἀμαρτίες καὶ τὶς παραλείψεις των.

«*Καὶ νῦν ἡ ἐντολή αὕτη πρὸς ὑμᾶς, οἱ ἱερεῖς· ἐὰν μὴ ἀκούσητε, καὶ ἐὰν μὴ θῆσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν τοῦ δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ, καὶ ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν καὶ ἐπικαταράσομαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν καὶ καταράσομαι αὐτήν· καὶ διασκεδάσω τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οὐ τίθεσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν (...) Χεῖλη ἱερέως φυλάζεται γινώσιν, καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγελος Κυρίου Παντοκράτορός ἐστιν*».

Δηλαδή: Λοιπὸν αὕτη εἶναι τώρα ἡ ἐντολή μου πρὸς σᾶς, ὦ ἱερεῖς. Ἐὰν δὲν ὑπακούσητε καὶ δὲν προσέξητε μὲ τὴν καρδίαν σας, ὥστε νὰ δοξάσητε τὸ ὄνομά μου, λέγει ὁ Κύριος ὁ Παντοκράτωρ, θὰ ἀποστείλω ἐναντίον σας τὴν κατάραν. Θὰ μεταστρέψω εἰς κατάραν τὴν ἀνήκουσαν εἰς ὑμᾶς εὐλογίαν, ναί! Θὰ καταρασθῶ τὴν εὐλογίαν αὐτήν. Θὰ ἀκυρώσω δηλαδὴ τὴν εὐλογίαν σας, ὥστε νὰ μὴν εἶναι μαζί σας, σεῖς δὲν προσέχετε τὸν νόμον μὲ τὴν καρδίαν σας (...) Τὰ χεῖλη τοῦ ἱερέως πρέπει νὰ εἶναι ταμεία τῆς πραγματικῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καθ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ αὐτὸν ζητοῦν νὰ μάθουν τὸν θεῖον νόμον καὶ εἶναι πραγματικὸς ἄγγελος, ἀγγε-

λιαφόρος Κυρίου Παντοκράτορος. Ἀπὸ τὸν προφητικὸ αὐτὸ λόγο, σχολιάζουμε τὰ ἀκόλουθα:

α) «ἄγγελος Κυρίου Παντοκράτορός ἐστι».

Ὁ ἱερέας εἶναι ἄγγελος τοῦ Κυρίου, καὶ ὅπως τὰ λειτουργικὰ πνεύματα ἔχουν ὡς ἔργο νὰ μεταβιβάζουν στοὺς ἀνθρώπους τὶς θεῖες ἐντολές καὶ νὰ συντρέχουν πρόσωπα ἄξια τοῦ θεοῦ ἐλέους (πρβλ. Γεν. κα', 17, Τωβίτ, ε', 4 κ.α.), ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁ ἱερέας. Ὁ Ἱερεμίας τὸν χαρακτηρίζει «στόμα Θεοῦ» (15, 19), καὶ ὁ Ἡσαΐας προφητεύει ὅτι οἱ ἱερεῖς θὰ κληθοῦν «λειτουργοὶ Θεοῦ» (61,6), ἐνῶ ὁ Μαλαχίας, ὅπως εἶδαμε παραπάνω (2,2), θεωρεῖ τὴν ἱερωσύνη «εὐλογίαν».

β) «ἐὰν μὴ ἀκούσητε, καὶ ἐὰν μὴ θῆσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν τοῦ δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου». Τὸ ἔργο τῶν ποιμένων εἶναι νὰ ὑπακούουν στὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ νὰ δοξάζουν τὸ Ὄνομά Του. Ἡ ὑπακοή πρέπει νὰ κατανοηθεῖ σύμφωνα μὲ τὶς ἀγιογραφικὲς προϋποθέσεις. Ὑπακοή εἶναι νὰ ἀποδεχθεῖ ὁ ἀνθρώπος τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐλευθέρως καὶ ἀβίαστα, νὰ ἀπορρίψει καὶ νὰ ἀποστραφεῖ τὴν κακία καὶ τὴν πονηρίαν ἐνῶ παράλληλα πρέπει νὰ ἐπιλέξει συνειδητὰ τὸ ἀγαθό. Τέτοια ὑπακοή ζητεῖ ὁ Θεὸς Πατέρας. Τέτοια ὑπακοή ἐπέδειξε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός. Μὲ αὐτὴ δοξάζεται ὁ Θεὸς Πατέρας, σύμφωνα μὲ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου: «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλά ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθαῖον ε' 16).

Δηλαδή: Ἐτσι σὰν ἄλλος λύχνος καλὰ τοποθετημένος ἄς λάμψει τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς σας ἔμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ δοῦν τὰ καλά σας ἔργα καὶ δοξάσουν τὸν Πατέρα σας ποὺ εἶναι μὲν πανταχοῦ παρών, ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ φανερώνει τὴν παρουσία του στοὺς οὐρανοὺς.

γ) «ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν καὶ ἐπικαταράσομαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν καὶ καταράσομαι αὐτήν· καὶ διασκεδάσω τὴν εὐλογίαν ὑμῶν». Ἡ ἀπειλή τοῦ Κυρίου εἶναι φοβερὰ καὶ σαφής. Καὶ πάλι ὁ Κύριος προειδοποιεῖ τὸ Ἰουδαϊκὸ Ἱερατεῖο: Θὰ ἀκυρώσω τὸ ἔργο σας.

Συμπέρασμα: Ὁ Κύριος θεωρεῖ τὸν Ἱερέα ἀγγελιαφόρο Κυρίου, ποὺ διδάσκει καὶ ποιμαίνει τὸν λαὸν Του. Πρότυπό του ὀφείλει νὰ ἔχει τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ὅσα Αὐτὸς «ἐποίησε καὶ ἐδίδαξε» (Πράξ. α' 1).

3. Προφήτης Ἰεζεκιήλ, κεφάλαιο λγ', 1-9

Ἐπροφήτευσε ἀπὸ τὸ ἔτος 595 ἕως τὸ ἔτος 572 π.Χ. καὶ ἔχει χαρακτηριστεῖ ὡς «μία πυρί-

νη φυσιογνωμία, τὴν ὁποίαν πληροὶ καὶ κεντρίζει ὁ ζῆλος ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ» Μεταφέρει ἐντολές τοῦ Κυρίου μας πρὸς τὸν Ἰουδαϊκὸ λαό. «Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με λέγων· υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· γῆ, ἐφ' ἣν ἂν ἐπάγω ῥομφαίαν, καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἀνθρώπων ἕνα ἐξ αὐτῶν καὶ δῶσιν αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκοπὸν, καὶ ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν καὶ σαλπίσση τῇ σάλπιγγι καὶ σημάνῃ τῷ λαῷ, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούσας τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος καὶ μὴ φυλάξῃται, καὶ ἐπέλθῃ ἡ ῥομφαία καὶ καταλάβῃ αὐτόν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται· ὅτι τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξατο, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἔσται, καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο καὶ ὁ σκοπός, ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην καὶ μὴ σημάνῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξῃται, καὶ ἐλθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυχὴν, αὕτη διὰ τὴν αὐτῆς ἀνομίαν ἐλήφθη, καὶ τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζήτησῶ καὶ σύ, υἱὲ ἀνθρώπου, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ στόματός μου λόγον».

Δηλαδή: Ὁ Κύριος ὠμίλησε πρὸς ἐμέ καὶ εἶπε. Ἄνθρωπε, ὠμίλησε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ σου καὶ νὰ τοὺς εἰπῆς τὰ ἐξῆς: Ἐὰν λοιπὸν ἴδῃ ὁ φρουρὸς τὴν φονικὴν ῥομφαίαν τοῦ ἐχθροῦ νὰ ἔρχεται πρὸς τὰ ὄρια τῆς χώρας καὶ σαλπίσση δυνατὰ καὶ εἰδοποιήσῃ τὸν λαὸν διὰ τὸν κίνδυνον, ὁ δὲ λαός, ποὺ θὰ ἀκούσῃ τὸ σάλπισμα τῆς σάλπιγγος, δὲν λάβῃ τὰ μέτρα του, καὶ ἔλθῃ ἐπάνω του ἡ ἐχθρική ῥομφαία καὶ τὸν κυριεύσῃ, τότε ἡ εὐθύνη διὰ τὴν καταστροφὴν του θὰ βαρύνῃ τὸν ἴδιον τὸν λαόν. Εὐθύνεται ὁ λαός, διότι, ἐνῶ ἤκουσε τὸ σάλπισμα τῆς σάλπιγγος καὶ ἐνημερώθη διὰ τὸν κίνδυνον, δὲν ἔλαβε τὰ ἀπαραίτητα μέσα προφυλάξεως. Ἡ εὐθύνη τῆς καταστροφῆς του βαρύνει τὸν ἴδιον ὁ φρουρὸς ὅμως, ἐπειδὴ ὑπῆρξεν ἀγρυπνος φύλακας, θὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν του. Ἐὰν ὅμως ὁ φρουρὸς ἴδῃ τὴν ἐχθρικήν ῥομφαίαν ἐπερχομένην κατὰ τοῦ λαοῦ του καὶ δὲν σαλπίσῃ μὲ τὴν σάλπιγγά του, οὕτω δὲ δὲν προφυλαχθεῖ ὁ λαός καὶ εἰς ἔστω –ἐκ τῶν πολιτῶν φονευθῇ ὑπὸ τῆς ἐπελθούσης φονικῆς ῥομφαίας– ἂν καὶ ὁ θάνατος τούτου θὰ ὀφείλεται εἰς ἄλλας του ἀμαρτίας, τὴν εὐθύνην ὅμως τοῦ θανάτου του θὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν ἀμελῆ φρουρὸν τῆς χώρας. Καὶ σέ, ὦ ἄνθρωπε, σέ ἐγκατέστησα φρουρὸν εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν καὶ ἔχεις ὑποχρέωσιν νὰ ἀκούσῃς τὸν ἐκ τοῦ στόματός μου ἐξελθόντα λόγον νὰ εἰπῆς αὐτὸν εἰς αὐτούς.

Στὸ προφητικὸ αὐτὸ κείμενο ἐπισημαίνονται ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου δύο πράγματα:

α) οἱ ἱερεῖς εἶναι φύλακες ψυχῶν καὶ ζωῶν. Ὁ Κύριος ἔθεσε τοὺς Ποιμένες νὰ προστατεύουν, σύμφωνα μὲ τὸ ἅγιο θέλημά Του, τὶς ψυχές ἀπὸ τὴν ἀπειλή τῆς ἀσέβειας, τῆς πονηρίας, κάθε κακίας καὶ ἀμαρτίας.

β) Οἱ Ποιμένες θὰ κριθοῦν γιὰ τὶς ἀμαρτίες τοῦ ποιμνίου των, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ ἱερὸ ὠμοφόριο καὶ τὸ ἱερὸ ἐπιτραχήλιο κρέμονται οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων.

Συμπέρασμα: Ὁ Ἰερεὺς θὰ δώσει λόγο γιὰ τὶς ἀμαρτίες τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖο, ἐνῶ ὤφειλε νὰ ἀγιάζει διὰ τῶν ἁγίων Μυστηρίων, ἔδειξε ἀμέλεια.

4. Λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ τοῦ Καλοῦ Ποιμένος στὸ κατὰ Ἰωάν. ι', 1-15

«Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ· καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων».

Δηλαδή: Ἀλήθεια σὰς λέγω, ὅτι ἐκεῖνος ποὺ δὲν εἰσέρχεται ἀπὸ τὴν θύραν εἰς τὴν μάνδραν

εἰς τὴν ὁποίαν φυλάττονται τὰ πρόβατα, ἀλλ' ἀνεβαίνει ἀπὸ ἄλλο μέρος διὰ νὰ εἰσέλθῃ μέσα κρυφίως, ἐκεῖνος εἶναι κλέπτης καὶ ληστής. Τούναντίον ἐκεῖνος, ποὺ εἰσέρχεται εἰς τὴν μάνδραν ὄχι λαθραίως, ἀλλὰ φανερά ἀπὸ τὴν θύραν, εἶναι ὁ ποιμὴν τῶν προβάτων. Εἰς αὐτὸν ὁ θυρωρὸς, ποὺ φυλάττει τὴν μάνδραν, ἀνοίγει τὴν θύραν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρόβατα ἀκούουν τὴν φωνὴν του καὶ γνωρίζουν αὐτήν, καὶ αὐτὸς πάλιν γεμάτος ἐνδιαφέρον διὰ τὰ πρόβατά του φωνάζει τὸ καθένα μὲ τὸ ὄνομά του καὶ τὰ βγάζει ἀπὸ τὴν μάνδραν διὰ νὰ τὰ βοσκήσῃ. Καὶ ὅταν ἀπὸ τὴν μάνδραν, εἰς τὴν ὁποίαν μένουν καὶ ἄλλα ποίμνια μαζί, βγάλῃ αὐτὸς ἔξω τὰ ἰδικὰ του πρόβατα, πηγαίνει ἔμπρὸς ἀπὸ αὐτά, καὶ τὰ πρόβατα τὸν ἀκολουθοῦν, διότι γνωρίζουν τὴν φωνὴν του καὶ τὸ σφύριγμά του μὲ τὸ ὁποῖον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ φωνάζει. Δὲν θὰ ἀκολουθήσουν ὅμως ποτέ ὁποιοιδήποτε ξένον, ἀλλὰ θὰ φύγουν μακρὰν ἀπ' αὐτόν, διότι δὲν γνωρίζουν τὴν φωνὴν τῶν ξένων. Αὐτὸν τὸν ἀλληγορικὸν λόγον τοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνοι ὅμως δὲν ἐνόησαν ποῖα σημασία εἶχαν αὐτὰ ποὺ τοὺς ἔλεγε. Τοὺς εἶπε πάλιν ὁ Ἰησοῦς καθαρώτερα καὶ σαφέστερα τὰ ἐξῆς: Ἀληθῶς, ἀληθῶς σὰς λέγω, ὅτι ἐγὼ εἰμαι ἡ θύρα, διὰ τῆς ὁποίας τὰ πρόβατα εἰσέρχονται εἰς τὴν μάνδραν διὰ νὰ ἀσφαλισθοῦν καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξέρχονται διὰ νὰ βοσκήσουν. Ὅλοι ὅσοι ἤλθον κατὰ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς χρόνους πρὸ τοῦ νὰ ἔλθω ἐγὼ, καὶ πῆραν μόνον τὸ ἀξίωμα τοῦ ὁδηγοῦ τῶν προβάτων, εἶναι κλέπται καὶ λησταί, διότι ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἐκμεταλλεθοῦν καὶ καταφάγουν τὰ πρόβατα. Ἀλλὰ τὰ πρόβατα δὲν τοὺς ἄκουσαν. Ἐγὼ εἰμαι ἡ θύρα. Δι' ἐμοῦ καὶ μόνον ἐάν εἰσέλθῃ κάποιος, θὰ σωθῇ. Καὶ θὰ εἰσέλθῃ ὡς τὸ πρόβατον εἰς τὴν μάνδραν πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ θὰ ἐξέλθῃ κατὰ τὴν πρωίαν ἐκ τῆς μάνδρας πρὸς βοσκὴν καὶ θὰ εὖρη τροφήν. Δι' ἐμοῦ μὲ ἄλλας λέξεις πᾶσα ψυχὴ θὰ ἀσφαλισθῇ ἀπὸ κάθε πνευματικὸν κίνδυνον, θὰ τραφῇ ἀφθόνως διὰ τῆς σωτηριώδους ἀληθείας καὶ θὰ κατακτήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ὁ κλέπτης δὲν ἔρχεται παρὰ διὰ νὰ κλέψῃ καὶ διὰ νὰ θανατώσῃ ἠθικῶς καὶ διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν πλήρη καταστροφὴν τὰ πρόβατα. Ἀντιθέτως ἐγὼ ἤλθα διὰ νὰ ἔχουν τὰ πρόβατα ζωὴν καὶ διὰ νὰ ἔχουν ἐν ἀφθονίᾳ τροφήν πνευματικὴν καὶ πᾶν ἀγαθόν. Ἐγὼ εἰμαι ὁ ποιμὴν ὁ καλός καὶ στοργικός, ποὺ πονῶ καὶ ἐνδιαφέρομαι εὐκρινῶς διὰ τὰ πρόβατα. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς παραδίδει τὴν ζωὴν του διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ κάθε

κίνδυνο από τὰ πρόβατά του καὶ διὰ νὰ ὑπερασπισθῆ τὴν ζωὴν αὐτῶν. Ὁ μισθωτὸς δέ, ποὺ δὲν εἶναι ποιμὴν, καὶ δὲν εἶναι τὰ πρόβατα ἰδικά του, βλέπει τὸν λύκο νὰ ἔρχεται καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔχει οὔτε στοργὴν διὰ τὰ πρόβατα οὔτε αὐταπάρησιν, ἀφήνει ἀνυπεράσπιστα τὰ πρόβατα καὶ φεύγει διὰ νὰ μὴ ἐκθέσῃ εἰς τὸν παραμικρὸν κίνδυνον τὴν ζωὴν του. Καὶ ἐλεύθερος τότε ὁ λύκος ἀρπάζει καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Φεύγει, διότι εἶναι μισθωτὸς καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἰδικά του τὰ πρόβατα δὲ τὰ ποιεῖ. Αὐτὸς ἐνδιαφέρεται κυρίως νὰ πάρῃ τὸν μισθὸ του καὶ δὲν διακινδυνεύει ποτέ τὴν ζωὴν του, ὅπως ἐκεῖνος, ποὺ ποιεῖ καὶ αἰσθάνεται στοργὴν διὰ τὰ πρόβατα. Ἐγὼ εἶμαι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ στοργικὸς, ποὺ ἐνδιαφέρομαι διὰ τὰ πρόβατα. Καὶ διότι ἔχω τὸ ἐνδιαφέρον αὐτό, γνωρίζω καλὰ τὰ ἰδικά μου πρόβατα, ἀλλὰ καὶ γνωρίζομαι ἀπὸ τὰ ἰδικά μου. Καθὼς μὲ γνωρίζει ὡς φυσικὸν Υἱὸν του ὁ Πατήρ, καὶ μὲ ἀγαπᾷ, γνωρίζω δὲ καὶ ἐγὼ τὸν Πατέρα καὶ τὸν ἀγαπῶ, ἔτσι γνωρίζω καὶ τὰ πρόβατά μου καὶ γνωρίζομαι ὑπ' αὐτῶν, διότι συνδέθηκα στενῶς καὶ φυσικῶς μὲ αὐτὰ διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεώς μου. Λόγῳ δὲ τῆς οικειότητος ταύτης, παραδίδω τὴν ζωὴν μου χάριν τῶν προβάτων.

Στοὺς στίχους αὐτοὺς ὁ Κύριος δίδει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ καλοῦ Ποιμένος, ὅπου ὁ ἴδιος ἀποκαλύπτεται καὶ συνιστᾶται ὡς καλὸς Ποιμὴν.

α) Εἰσέρχεται διὰ τῆς πύλης εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων. Ἐφ' ὅσον «*αὐλὴ τῶν προβάτων*» θεωρεῖται ἡ Ἐκκλησία, καὶ ὁ Χριστὸς ἡ «*θύρα*» (στ.7) ἀντιλαμβάνομαστέ τὴν ἐκκλησιολογικὴ διάστασιν τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου. Ὁ Ποιμὴν πρέπει νὰ εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ καθίσταται ποιμὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τῆς χειροτονίας.

β) Ἀπὸ τὶς παραπάνω προϋποθέσεις ἀναγνωρίζεται ὁ ποιμὴν «*ὑπὸ τοῦ θυρωροῦ*» καὶ τῶν «*προβάτων τῆς ποιμνῆς*».

γ) Τὰ «*πρόβατα*» τῆς ποιμνῆς ἀκούουν τῆς φωνῆς τοῦ ποιμένος τῶν καὶ τὸν ἀκολουθοῦν.

δ) Ὁ ποιμὴν ἐπιμελεῖται «*τῶν προβάτων*».

ε) Ὁ ποιμὴν θυσιάζεται ὑπὲρ «*τῶν προβάτων*».

Συμπέρασμα: Ὁ Κύριος μᾶς προτρέπει νὰ τὸν μιμηθοῦμε καὶ νὰ ἀναδειχθοῦμε καλοὶ Ποιμένες τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ.

5. Ἀποστολικὲς προτροπὲς τοῦ Ἀπ. Πέτρου στὴν Α' Καθολικὴ Ἐπιστολὴ του, κεφ. ε', 1-4
«*Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ*

συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεισθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου καὶ φανερωθέντος τοῦ Ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον».

Δηλαδή: Τοὺς μεταξὺ σας ἐγκατεστημένους πρεσβυτέρους παρακαλῶ ἐγὼ ὁ γνωστὸς εἰς ὅλους σας συμπρεσβύτερος ποὺ μὲ τὰ μάτια μου εἶδα τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ, καὶ δίδω μαρτυρίαν δι' αὐτά, ὁ ὁποῖος θὰ εἶμαι καὶ συμμετοχὸς τῆς δόξης, ποὺ μέλλει νὰ ἀποκαλυφθῇ κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν. Ποιμάνετε τὸ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν σας ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιβλέπετε μὲ πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν αὐτό, ὄχι ἐξ ἀνάγκης ἐπειδὴ εὐρέθητε εἰς τὴν θέσιν τοῦ πρεσβυτέρου, ἀλλὰ μὲ ὄλην σας τὴν θέλησιν, χωρὶς νὰ ἀποβλέπετε εἰς κέρδη αἰσχρά, ἀλλὰ μὲ προθυμίαν καὶ ζῆλον. Χωρὶς νὰ καταπιέζετε καὶ τυραννῆτε τοὺς πιστοὺς, ποὺ ὡς ἄλλοι γεωργικοὶ κληροὶ πρὸς πνευματικὴν καλλιέργειαν ἐδόθησαν εἰς τὸν καθένα σας, ἀλλὰ νὰ γίνεσθε εἰς τὸ ποίμνιον ὑποδείγματα ἀρετῆς ἀξιόμιμητα. Καὶ ὅταν φανερωθῇ ὁ Ἀρχιποιμὴν Χριστὸς θὰ λάβετε ὡς ἀμοιβὴν τὸν ἀφθαρτὸν τῆς δόξης στέφανον.

Τὴν προσοχὴν μας ἐλκύει ἡ προτροπὴ «*ποιμάνετε*» καὶ τὰ ἐπιρρήματα ποὺ τίθενται σὲ σχῆμα ἀντιθέσεως: «*μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μὴ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου*».

Μὲ αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ θὰ λάβετε ὡς ἀμοιβὴν τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον ὅταν φανερωθῇ ὁ ἀρχιποιμὴν Κύριος. Καμιά ἐγκόσμια ἀμοιβή. Κανένα ἀξίωμα ἐπὶ γῆς.

Οἱ ἀποστολικὲς αὐτὲς προτροπὲς θέτουν τὶς συντεταγμένους τῆς διαποιμάνσεως τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ: α) «*μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως*». Ποιμάνουμε ὄχι κινούμενοι ἀπὸ κάποια ἀνάγκη, β) «*μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως*». Ὁ Πνευματικὸς Πατέρας καὶ Ποιμένας δὲν ἀποβλέπει σὲ κέρδη καὶ ὀφέλη, ἀλλὰ μὲ προθυμίαν ἐργάζεται γιὰ τὴν σωτηρία καὶ τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν, γ) «*μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου*». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶχε αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς διαποιμάνσεως, γι' αὐτὸ καὶ μετὰ παρρησία κατενώπιον Θεοῦ ἐδικαιούτο νὰ προτρέψῃ τὰ πνευματικὰ τέκνα του!

«Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ» (Α' Κορινθίους ια', 1, δ' 16).

Συμπέρασμα: Ὅταν κι ἐμεῖς ἀποκτήσουμε αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικά, θὰ δικαιούμεθα νὰ ἐπαναλάβουμε μὲ παρρησία πρὸς τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ καὶ ὑπόδειξη: «Μιμηταί μου γίνεσθε!»

6. Λόγοι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου, Πράξεις Ἀποστόλων, κεφάλαιο κ', 17-38

«Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς: Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἐφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν (...). Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. Ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα: αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὐσί μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε: Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θείσ τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλον αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπε-

μπον δὲ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον».

Δηλαδή: Ἀπὸ τὴν Μίλητον δὲ ἔστειλεν ἀνθρώπους εἰς τὴν Ἐφεσον καὶ ἐκάλεσε τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἔλθουν εἰς συνάντησίν του. Ὅταν δὲ ἦλθον πρὸς αὐτόν, τοὺς εἶπε: Σεῖς γνωρίζετε καλά, πῶς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν, πού ἐπάτησα εἰς τὴν Ἀσίαν, συμπεριεφέρθη μαζί σας καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς παραμονῆς μου. Συμπεριεφέρθη ὡς πιστὸς δούλος τοῦ Κυρίου, τὸν ὅποιον ἐδούλευον μὲ πᾶσαν ταπεινοφροσύνην καὶ μὲ πολλὰ δάκρυα, πού ἔχυνα διὰ τοὺς ἀμαρτάνοντας καὶ ἀνθισταμένους εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ μὲ καρτερίαν ἐν μέσῳ τῶν πειρασμῶν, πού μοῦ συνέβησαν ἀπὸ τὰς ἐπιβουλάς τῶν Ἰουδαίων. Γνωρίζετε, ὅτι προκειμένου δι' ἐκεῖνα, πού σᾶς ὠφελοῦσαν, δὲν ἤμποδίσθη διὰ κανέν ἐξ αὐτῶν ἐκ δειλίας ἢ προσωποληψίας ἢ ἀποβλέπων εἰς ἄλλο τι, ὥστε νὰ μὴ σᾶς ἀναγγεῖλω τοῦτο καὶ νὰ σᾶς τὸ διδάξω καὶ εἰς κέντρα δημόσια καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς οἴκους σας. Καὶ σᾶς ἐδίδαξα μετὰ παρρησίας καὶ δυνάμεως μαρτυρῶν καὶ εἰς Ἰουδαίους καὶ εἰς Ἑλληνας τὴν ἀνάγκην τῆς μετάνοιας ἐναντι τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς πίστεως εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, διὰ τοῦ ὁποίου συγχωροῦνται αἱ ἀμαρτίαι μας καὶ σωζόμεθα (...). Προσέχετε λοιπὸν εἰς τὸν ἑαυτόν σας, πῶς θὰ συμπεριφέρεσθε καὶ τί θὰ διδάσκετε. Προσέχετε καὶ εἰς ὅλον τὸ πνευματικόν σας ποίμνιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ Ἅγιον Πνεῦμα σᾶς ἐτοποθέτησεν ἐπισκόπους νὰ ποιμαίνετε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἔσωσε καὶ κατέστησε κτῆμά του μὲ τὸ ἴδιόν Του αἷμα. Σᾶς λέγω δὲ νὰ προσέχετε, διότι ἐγὼ γνωρίζω τοῦτο, ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου θὰ εἰσέλθουν μεταξύ σας ψευδοδιδασκαλοὶ καὶ πλάνοι σὰν ἄλλοι λύκοι ἄγριοι καὶ σκληροί, πού ἀλύπητα θὰ διαρπάζουν τὸ ποίμνιον βλάπτοντες καὶ ἀφανίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν λογικῶν προβάτων. Καὶ ἀπὸ σᾶς τοὺς ἰδίους θὰ ἀναφανοῦν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι θὰ διδάσκουν διδασκαλίας, αἱ ὁποῖαι θὰ διαστρέφουν τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ ἀποσποῦν τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸν εὐθὺν δρόμον τῆς ἀληθείας καὶ νὰ τοὺς παρασύρουν ἀπὸ πίσω των ὡς ὄπαδους καὶ ἀκολούθους των. Δι' αὐτὸ προσέχετε ἄγρυπνοι, ἔχοντες παράδειγμα ἐμέ καὶ ἐνθουμούμενοι, ὅτι ἐπὶ τριετίαν συνεχῶς νύκτα καὶ ἡμέραν δὲν ἔπαυσα μὲ δάκρυα νὰ νουθετῶ ἕνα ἕκαστον. Καὶ τώρα σᾶς ἐμπιστεύομαι, ἀδελφοί, εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν λόγον, τὸν ὅποιον ἡ χάρις Του μᾶς ἀπεκάλυψε, καὶ ὁ ὁποῖος λόγος Του θὰ σᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ πᾶσαν πλάνην καὶ διαστροφήν. Σᾶς

ἐμπιστεύομαι εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ συνεχίσῃ τὴν οἰκοδομήν σας καὶ νὰ σᾶς δώσῃ κληρονομίαν μεταξὺ ὄλων ἐκείνων, ποὺ προώδευσαν εἰς τὸν ἀγιασμόν, τὸν ὁποῖον ἔλαβον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀργύριον ἢ χρυσίον ἢ ρουχισμόν τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἐπεθύμησα. Σεῖς οἱ ἴδιοι γνωρίζετε, ὅτι εἰς τὰς ἀνάγκας μου καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας ἐκείνων, ποὺ ἦσαν μαζί μου, ὑπηρέτησαν τὰ ροζιασμένα αὐτὰ χέρια. Μὲ κάθε τρόπον σᾶς ἔδωκα παράδειγμα, ὅτι ἔτσι ἐργαζόμενοι σκληρὰ πρέπει νὰ προλαμβάνετε κάθε σκανδαλισμὸν τῶν ἀσθενῶν ἀδελφῶν καὶ νὰ τοὺς βοηθήτε, ὅπως γίνουσι δυνατοὶ πνευματικῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνθυμῆσθε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Νὰ ἐνθυμῆσθε δηλαδή, ὅτι εἶπεν Αὐτός: Εἶναι μακαριώτερον τὸ νὰ δίδῃ κανεὶς παρὰ τὸ νὰ λαμβάνῃ καὶ ὅταν ἀκόμη δικαιοῦται νὰ λάβῃ. Καὶ ἀφοῦ εἶπε αὐτά, ἐγονάτισε καὶ προσηυχήθη μαζί με ὄλους αὐτούς. Ἐγένετο δὲ μέγας κλαυθμὸς ἀπὸ ὄλους καὶ ἀφοῦ ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ Παύλου, τὸν φιλοῦσαν με πολλὴν στοργήν. Καὶ ἐγένετο ὁ θλιβερός αὐτὸς χωρισμός, διότι ἐλυποῦντο πρὸ παντὸς διὰ τὸν λόγον, ποὺ εἶχεν εἶπει, ὅτι δὲν πρόκειται πλέον νὰ ἴδουσι τὸ πρόσωπόν του. Τὸν ἠκολούθησαν δὲ καὶ τὸν προέπεμψαν μέχρι τοῦ πλοίου.

Στὸν ἀποστολικὸ αὐτὸ λόγο διαφαίνεται τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀποστολικοῦ ἀξιώματος, ὅπως αὐτὸ ἐβίωθη ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀπόστολον Παῦλον. Βεβαίως δὲν πρέπει νὰ παραλείψουμε καὶ νὰ σημειώσουμε ὅτι καθοδηγητικὰ γιὰ τὴν αὐτοσυνειδησίαν μας καὶ φωτιστικὰ τῆς πορείας μας εἶναι καὶ τὰ ὅσα ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν γράφει πρὸς τὰ δύο πνευματικὰ του τέκνα ἐν Κυρίῳ, τοὺς Ἀποστόλους Τιμόθεον καὶ Τίτον στὶς λεγόμενες ποιμαντικὰς ἐπιστολὰς, στὶς ὁποῖες ὀφείλομε νὰ καταφεύγουμε ἰκετευτικὰ γιὰ νὰ μᾶς ἐνισχύσει ὁ Κύριος στὴν προκειμένη διακονίαν μας.

Συμπέρασμα: Τὸ ὑπέροχον παράδειγμα τοῦ ἀγίου Παύλου ἄς τὸ ἔχουμε πάντοτε ἐνώπιόν μας ὡς ὁδηγὸ. Ἡ ἐκτίμησις τοῦ ποιμνίου πρὸς τὸν Ποιμένα του εἶναι ἀνάλογη μετὰ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον του.

7. Λόγοι τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, Β' Καθολικὴ Ἐπιστολὴ Πέτρου, κεφάλαιον β', 1-22

Ἀναφέρεται στὴ συμπεριφορὰ τῶν ψευδοδιδασκάλων.

«Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν

ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν. Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσι αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάξει. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφέισαντο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, καὶ ἀρχαίον κόσμον οὐκ ἀφέισαντο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικῶς, καὶ δίκαιον Λῶτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο. Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν. Οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονούντας. Τολμηταί, αὐθάδεις! Δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες, ὅπου ἄγγελοι, ἰσχύι καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. Οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἠδονὴν ἠγοῦμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφῆν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συννεωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέκνα! καταλιπόντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὡς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, ἔλεξεν δὲ ἔσχειν ἰδίας παρανομίας. Ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγγόμενον ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. Ὑπερογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γὰρ τις ἠτήται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πά-

λιν ἐμπλακέντες ἡτῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέφας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί, ὡς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου».

Δηλαδή: Ἀνεφάνησαν δὲ καὶ ψευδοπροφήται μεταξύ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ μεταξύ σας θὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὸ μέλλον ψευδοδιδάσκαλοι, πού μὲ πανουργία θὰ εἰσαγάγουν πλανεμένες διδασκαλίες. Θὰ ἀρνοῦνται δὲ αὐτοὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ αὐτὸν τὸν Δεσπότη, πού τοὺς ἐξαγόρασε μὲ τὸ αἷμά Του, καὶ θὰ ἐπιφέρουν ἔτσι κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ των ταχεῖα καταστροφή. Καὶ πολλοὶ θὰ ἀκολουθήσουν τὶς ποικίλες μορφές τῆς ἀσελγείας, εἰς τὶς ὁποῖες θὰ παρακινοῦν μὲ τὴν διδασκαλίαν των αὐτοὶ οἱ ψευδοδιδάσκαλοι. Καὶ δι' αὐτοὺς ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ ζωὴ, πού εἶναι ὁ δρόμος τῆς ἀληθείας, ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ εἰς τὴν οὐράνιαν βασιλείαν, θὰ βλασφημηθῇ καὶ θὰ κακολογηθῇ. Καὶ οἱ ψευδοδιδάσκαλοι αὐτοὶ θὰ ἐμπορευθοῦν εἰς βάρος σας ἐπιδιώκοντες αἰσχρὰ κέρδη μὲ συλλογισμοὺς τῆς ἐπινοήσεως των ἀνακατεμένους μὲ φαινομενικὸν καὶ πλαστὸν ζῆλο. Κατὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἡ καταδικη δὲν παραμένει ἀδρανής, καὶ ἡ ἀπώλειά των δὲν εἶναι δυσκίνητος σὰν τὸν ἄνθρωπο πού νυστάζει, ἀλλὰ ἀναβάλλεται ὑπὸ τοῦ μακροθύμου Κριτοῦ. Διότι, ἂν ὁ Θεὸς ἀκόμη καὶ τοὺς ἀγγέλους, ὅταν ἡμάρτησαν, δὲν ἐλογάριασε, ἀλλὰ ἀλυσοδεμένους εἰς τὸ σκότος τοὺς ἔριψε εἰς τὸν τάρταρον καὶ τοὺς παρέδωσε νὰ φυλάττωνται διὰ νὰ δικασθοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως· καὶ ἂν τὸν παλαιὸν κόσμον, πού ἔζησε πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ, δὲν τὸν λυπήθηκε, ἀλλὰ τὸν Νῶε μὲ ἑπτὰ ἄλλους, ὄγδοον αὐτὸν τῆς δικαιοσύνης κήρυκα εἰς τὴν γενεάν του, ἐφύλαξε ἀπὸ τὴν καταστροφήν, ὅταν ἐπέφερε κατακλισμὸν εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀσεβῶν· καὶ ἂν τὶς πόλεις τῶν Σοδόμων καὶ τῆς Γομόρρας μετέβαλε εἰς στάκτην καὶ καταδίκασε νὰ μένουν διὰ παντὸς κατεστραμμένες καὶ τὶς ἔθεσε φοβερὸ παράδειγμα εἰς ἐκείνους πού εἰς τὸ μέλλον θὰ ζοῦσαν μὲ ἀσέβεια· καὶ ἂν ἐγλύτωσε τὸν δίκαιον Λώτ, ὅταν κατεπιέζετο καὶ ὑπέφερεν ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν ἐκείνων, πού μὲ τὴν ἀσωτίαν καὶ ἀσελγείαν των παρεβίαζαν τὸν φυσικὸν νόμον· καὶ τὸν ἐγλύτωσε ὁ Θεός, διότι βλέπων μὲ τὰ μάτια του τὰ ἄσεμνα παραδείγματα καὶ ἀκούων μὲ τ' αὐτιά του τὶς αἰσχροτήτες ὁ δίκαιος ἐκεῖνος Λώτ,

ὅταν ἑκατοικοῦσε ἐν μέσῳ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν, μὲ τὰ παράνομα ἔργα των ἔθετε καθημερινὰ εἰς δοκιμασίαν τὴν ψυχὴν του, πού παρέμεινε δικαία καὶ δὲν παρεσύρθη, ἐξάγεται λοιπὸν ἐκ τούτων, ὅτι γνωρίζει καλὰ ὁ Κύριος νὰ ἐλευθερώνη ἀπὸ κάθε πειρασμὸν καὶ ἐξωτερικὴν στενοχώριαν τοὺς εὐσεβεῖς, τοὺς δὲ ἀδίκους, γνωρίζει νὰ τοὺς φυλάττη διὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Πρὸ παντὸς δὲ φυλάσσει εἰς κρίσιν καὶ καταδικην ἐκείνους πού σύρονται ἀπὸ σάρκα μὲ ἐπιθυμίαν, πού μαιίνει καὶ μολύνει, καὶ πού περιφροῦν τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὐτοὶ πράττουν μὲ θρασεῖαν καὶ αὐθάδη τόλμην τὰ ἄνομα καὶ δὲν τρέμουν, ὅταν βλασφημοῦν τοὺς ἐνδόξους ἀγγέλους καὶ τοὺς ἀποδίδουν πρόστυχα καὶ ὑβριστικὰ πάθη καὶ ἐπιθυμίες σαρκικές. Καὶ βλασφημοῦν αὐτοὶ τοὺς ἐνδόξους ἀγγέλους, εἰς καιρὸν πού οἱ ἄγγελοι, καίτοι κατὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δύναμιν εἶναι μεγαλύτεροι ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς ἀνθρώπους, δὲν ἐκφέρουν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου κρίσιν ὑβριστικὴν κατὰ τῶν δαιμόνων, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς ἀθανάτου καὶ ἀσωμάτου φύσεως των διετήρησαν κάποια ἀσθενῆ λείψανα ἀπὸ τὴν παλαιάν των δόξαν. Αὐτοὶ δὲ οἱ αἰρετικοί, ὡς ἄλογα ζῶα, τὰ ὁποῖα ἀκολουθοῦν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως των τὶς φυσικὲς των ὁρμές καὶ ὡς ἐκ τούτου πιάνονται εἰς παγίδα φθοροποιόν, θὰ καταστραφοῦν ἀσφαλῶς, ἐπειδὴ βλασφημοῦν εἰς ἐκεῖνα, πού δὲν γνωρίζουν, δηλαδή βλασφημοῦν τοὺς ἐνδόξους ἀγγέλους. Αὐτοὶ θὰ λάβουν εἰς ἀνταμοιβὴν τὴν τιμωρίαν καὶ τὸν μισθόν, μὲ τὸν ὁποῖον πληρώνεται ἡ ἀδικία. Νομίζουν οἱ ταλαίπωροι ὡς ἀπόλαυσιν τὸ νὰ ὀργιάζουν ὄχι μόνον κατὰ τὴν νύκτα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Εἶναι ἀκάθαρτοι καὶ στίγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ θεωροῦν σὰν ἀπόλαυσιν καὶ τρυφήν τὸ νὰ παραπλανήσουν πολλοὺς μὲ τὶς ἀπάτες των καὶ τὶς πλάνες των, τὶς ὁποῖες διαδίδουν ὅταν συντρώγουν μαζί σας εἰς τὶς ἀγάπες. Ἔχουν μάτια γεμᾶτα ἀπὸ ἐπιθυμία τοῦ νὰ βλέπουν γυναῖκες αἰσχρὲς καὶ πόρνες· μάτια πού ἀκατάπαυστα ἀμαρτάνουν· ἐξαπατοῦν καὶ παρασύρουν μὲ τὰ μάτια αὐτὰ σὲ αἰσχρὲς πράξεις ψυχές, πού δὲν εἶναι ἐστηριγμένες εἰς τὴν ἀρετὴν· ἔχουν καρδιὰ γυμνασμένην εἰς τὴν ἀχόρταστην ἐπιθυμίαν τοῦ χρήματος καὶ τῆς ἡδονῆς. Εἶναι τέκνα τῆς κατάρτας. Ἐγκατέλειψαν τὸν ἴσιον δρόμον καὶ ἐπλανήθησαν. Ἀκολούθησαν δὲ τὸν δρόμον καὶ μιμήθησαν τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Βαλαὰμ τοῦ υἱοῦ τοῦ Βοσόρ, ὁ ὁποῖος ἠγάπησε τὸν μισθὸν τῶν ἐργατῶν τῆς ἀδικίας, διότι ἔλα-

βε χρήματα ἀπὸ τὸν βασιλέα τῶν Μωαβιτῶν, διὰ τὰ καταρασθῆ ἄδικα τὸν εὐλογημένον λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἔλαβεν ἔλεγχον καὶ ἐπιτίμησιν διὰ τὴν παρανομίαν του. Ὅνος, ποὺ δὲν εἶχε ἐκ φύσεως ἔναρθρον φωνή, ὠμίλησε μὲ φωνὴν ἀνθρώπου καὶ ἠμπόδισεν τοῦ προφήτου τὴν παραφροσύνην, ποὺ τὸν ἔσπρωχνε νὰ ἀπειθήσῃ πρὸς τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Θεοῦ. Αὐτοὶ εἶναι πηγές, ποὺ στέρησαν καὶ δὲν ἔχουν νερό, γιατί ἐστερήθησαν τὸ καθαρὸ νερὸ τῆς ἀληθείας.

Εἶναι σύννεφα ποὺ τὰ σπρώχνουν μὲ βία σφοδροὶ καὶ καταστρεπτικοὶ ἄνεμοι. Δι' αὐτοὺς ἔχει φυλαχθεῖ ἢ μαυρίλα τοῦ αἰωνίου σκοτους. Καὶ τοὺς ἔχει ἐπιφυλαχθεῖ ἢ μαυρίλα αὐτή, διότι μὲ ἐξογκωμένους λόγους γεμάτους ματαιότητα καὶ πλάνη δελεάζουν μὲ τὸ δόλωμα σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν ἀστήρικτους πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐχωρίσθησαν πραγματικὰ καὶ ἔφυγαν μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἐθνικούς, ποὺ ζοῦν μέσα εἰς τὴν πλάνην. Καὶ ὑπόσχονται εἰς αὐτοὺς ἐλευθερίαν, εἰς καιρὸν ποὺ αὐτοὶ εἶναι δοῦλοι τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀμαρτίας. Καὶ εἶναι δοῦλοι, διότι εἰς ἐκεῖνο τὸ πάθος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κανεὶς ἔχει νικηθῆ, εἰς αὐτὸ καὶ ἔχει δουλωθῆ. Ναι, εἶναι δοῦλοι. Διότι, ἂν μετὰ τὴν ἀποφυγὴν τῶν αἰσχρῶν καὶ μολυσματικῶν πράξεων τοῦ κόσμου, τὴν ὁποῖαν κατόρθωσαν διὰ τῆς πλήρους γνώσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, μπερδεύθησαν πάλιν εἰς τὰ δίκτυα τῶν αἰσχρῶν αὐτῶν πράξεων καὶ νικῶνται ἀπὸ αὐτές, τότε τὰ τελευταῖα τῶν ἔγνων χειρότερα ἀπὸ τὰ προτερινά. Διότι θὰ ἦταν καλύτερον δι' αὐτοὺς νὰ μὴν εἶχαν γνωρίσει τὸν δρόμο τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸν Χριστιανισμό, παρά, ἀφοῦ τὸν ἐγνώρισαν, νὰ γυρίσουν πάλιν εἰς τὴν παλαιὰν ἀμαρτωλὴν ζωὴν των καὶ νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὴν παραδοθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ἀγίαν ἐντολήν, ποὺ περιλαμβάνει τὴν ὅλην ἠθικὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἄλλὰ ἔχει συμβῆ εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνο, ποὺ λέγει ἡ ἀληθὴς παροιμία: σκύλος ποὺ ἐγύρισε πάλιν εἰς τὸ ξέραςμά του, καὶ χοῖρος, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐλούσθη καὶ ἐκαθαρίσθη, ἐκυλίσθη μέσα εἰς τὴν λάσπην καὶ μὲ τὰ συνεχῆ κυλίσματα τοῦ ἔγινεν περισσότερο ἀκάθαρτος.

Τὸ θεόπνευστο στόμα τοῦ Κορυφαίου Ἀποστόλου Παύλου ἀναφέρεται στοὺς ψευδοπροφήτες καὶ ψευτοδιδασκάλους καὶ κατ' ἐπέκταση καὶ στοὺς κακοὺς Κληρικούς, τοὺς ἀναξιούς τῆς κλήσεώς των. Μὲ τίς πεπλανημένες διδασκαλίαις των καὶ μὲ τὸν ἀμαρτωλὸ βίον των, διαστρέφουν τὴ θεοπαράδοτη πίστη στὸν Τρια-

δικὸ Θεό, προδίδουν τὰ ὅσα ἀγνά καὶ ὠφέλιμα ἐδιδάχθησαν κατὰ τὴν εἴσοδόν των εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ οὐσιαστικὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὴν εἰδωλολατρίαν, μὲ συνέπειαν νὰ «βλασφημεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἐν τοῖς ἔθνεσιν» (Ρωμ. β', 24). Ὁ Θεός, γνωρίζει καὶ τὰ κρύφια τῶν ἱερέων (πρβλ. Ἰεζεκιήλ, η', 10-12 Migne P.G., 81, 884), ὡς Πανάγαθος ποὺ εἶναι μακροθυμεῖ, ἀλλ' αὐτὸ δὲν γίνεται ἐπ' ἄπειρον.

Συμπέρασμα: Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ πίστη μαραίνεται, οἱ αἱρέσεις πληθύνονται καὶ πολλοὶ χριστιανοὶ δυσπιστοῦν πρὸς τοὺς Ποιμένες των, σὲ μιὰ ἐποχὴ, ποὺ «δικάζειν ἅπαντες ἐθέλουσι τῷ ἱερεῖ» (Ἰωάννης Χρυσόστομος, P.G. 48, 651), προβάλλει σὲ κάθε Κληρικὸ τὸ χρέος νὰ εἶναι, εἰ δυνατόν, «τέλειος καὶ ὀλόκληρος», «ἐν μηδενὶ λειπόμενος» (Ἰακώβου, α', 4).

Β

Μετὰ τὰ ἀφυπνιστικὰ ὡς ἄνω μηνύματα, ἔρχομαι τώρα, εἰς τὴν πρόταση συγκεκριμένων συμπεριφορῶν, ποὺ ἐλπίζω νὰ μᾶς φέρουν ἀκόμη πιὸ κοντὰ στὸν λαὸ μας. Ἡ Ἐκκλησία μας πρέπει νὰ κινηθῆ σὲ μιὰ καθολικὴ προσπάθεια ἐσωτερικῆς ἀνασυντάξεώς της, δηλαδὴ εἰς τὴν υἰοθέτησιν κάποιων ἀλλαγῶν εἰς τὰς λειτουργίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἔχει ἐγκρίνει τίς προτάσεις αὐτές ποὺ ἀπευθύνονται πρὸς ὅλους τοὺς κληρικούς (Ἱεράρχες, Ἱερεῖς, Διακόνους) καὶ τοὺς λαϊκοὺς ποὺ εἶναι στελέχη μας. Οἱ προτάσεις αὐτές εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

α) Ἀπὸ τὴν ἐξουσιαστικὴν νοοτροπία, στὸ πνεῦμα «διακοῦίας». Τὰ ὄργανα (πρόσωπα) καὶ οἱ δομές τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι σήμερα, λειτουργοῦν ἐν πολλοῖς μὲ τὴν νοοτροπία καὶ τὸν ἀέρα τῆς «ἐξουσίας». Οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι, ἀκόμη καὶ οἱ πιστοί, ἀντιδρῶν εἰς τὴν νοοτροπία αὐτή. Οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι εἶναι «ἀντιεξουσιαστικοί»!

Τὰ πρόσωπα καὶ οἱ δομές τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀπεκδυθοῦν τὴν ἐξουσιαστικὴν νοοτροπία. Σκοπὸς εἶναι νὰ μειωθοῦν καὶ, εἰ δυνατόν, νὰ ἐκλείψουν οἱ προστριβές τῶν μελῶν καὶ μὴ μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, σὲ ζητήματα ποὺ ἄπτονται τῶν σχέσεών των μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα. Οἱ ἐκκλησιαστικὲς δομές (Ἱ. Σύνοδος, Μητροπόλεις, Ἐνορίες, Ἰδρύματα) πρέπει νὰ παύσουν νὰ λειτουργοῦν ὡς «γραφειοκρατικὲς διοικητικὲς ὑπηρεσίες» καὶ ἔχουν χρέος νὰ ἀσκῶν τὸ ἔργο των ὡς ἐν Χριστῷ διακοῦν.

β) Ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς «παραστάσεως»,

στην Ἐκκλησία τῆς ταπείνωσης. Ἡ ἐξουσιαστική νοοτροπία συντελεῖ, ὥστε τὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀρέσκονται σέ «παραστάσεις», σέ προβολή στὰ ΜΜΕ κ.λπ. Οἱ παραστάσεις, οἱ πομπώδεις καὶ θεαματικές ἐκδηλώσεις εἶναι κατάλοιπα τῆς παραδοσιακῆς κοινωνίας, ὅπου οἱ ἄνθρωποι, στερημένοι ἄλλων κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων, ἐπιζητοῦσαν «ἄρτον καὶ θεάματα». Σήμερα, ὅμως, οἱ ἐκδηλώσεις αὐτές ἔρχονται σέ ἀντίθεση πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς σεμνότητος καὶ ταπεινότητος. Ἡ λεγομένη «βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια» δὲν πρέπει νὰ ἀποτελεῖ πρόσχημα γιὰ ἐπιδείξεις πολυτελείας, πλούτου καὶ χλιδῆς. Τὸ σεμνότερο εἶναι καὶ τὸ καλύτερο. Οἱ ἐμφανίσεις κληρικῶν στὴν τηλεόραση πρέπει νὰ περιορισθοῦν στὶς ἀπολύτως ἀναγκαῖες καὶ μόνον μετὰ ἀπὸ εἰδικὴ ἄδεια τῆς προϊσταμένης τῶν Ἀρχῆς.

γ) Ἀποφυγὴ ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων. Στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο, παρατηρεῖται τελευταῖα σέ ὀρισμένα ἐπίπεδα μιὰ αὐξημένη ἐμπορικὴ δραστηριότητα. Μονές, προσκυνήματα, ἐνορίες κ.λπ., γιὰ τὴν ὑλικὴ τῶν ἐνίσχυση, δὲν ἀρκοῦνται στὸν «ὄβολο τῆς χήρας» καὶ στὰ ἔσοδα τοῦ δίσκου καὶ τοῦ παγκαρίου, ἀλλὰ ἐπιδίδονται σέ ἐκτεταμένες ἐμπορικὲς δραστηριότητες, ἐκθέτοντας γιὰ πώληση ποικίλα ὄσα ἀντικείμενα, ἐκκλησιαστικῆς καὶ μὴ φύσεως, διατιμημένα μάλιστα μὲ συγκεκριμένες τιμές. Ἡ ἐντύπωση ποὺ δίδεται στὸν ἀπλὸ κόσμον εἶναι ὅτι ἡ «ἐκκλησία μαζεύει λεφτά»! Αὐτὴ ἡ ἀλγεῖνὴ εἰκόνα τῆς ἐμποροπανήγυρης πρέπει νὰ ἐκλείψει.

δ) Ἀποφυγὴ ἐπίδειξης πλούτου καὶ δυνάμεως. Τὰ ἀνεγειρόμενα, ἐπίσης, ἐκκλησιαστικὰ κτίρια (Μητροπόλεις, Ἐνοριακὰ ἰδρύματα, Μονές κ.λπ.) συνηθίζεται νὰ εἶναι ὑπερβολικὰ ὀγκώδη καὶ μεγαλοπρεπῆ. Μερικὰ μοναστηριακὰ συγκροτήματα ἔχουν τέτοιο μέγεθος καὶ τόση πολυτέλεια, μπροστὰ στὰ ὁποῖα ὠχριοῦν ἀκόμη καὶ οἱ βίβες τῶν πλουσίων καὶ τὰ κτίρια τῶν κοσμικῶν ἐπιχειρήσεων! Μερικές, μάλιστα, Μονές ἔχουν μεταβληθεῖ καὶ διαφημίζονται (!) ὡς τουριστικὰ ἀξιοθέατα, μὲ ζωολογικοὺς κήπους, συντριβάνια καὶ διάφορες θεαματικὲς κατασκευές. Τὶς Μονές αὐτές ἐπισκέπτονται πλήθιν ἀνθρώπων (μὲ πρωτοβουλία μάλιστα τουριστικῶν Γραφείων!) ὄχι γιὰ οἰκοδομή, ἀλλὰ γιὰ ψυχαγωγία! Αὐτὸ εἶναι καθαρὰ ἐκκοσμικέυση. Ἡ λιτότητα προσιδιάζει στὴν καθημερινή μας ζωή. Μακριὰ μας ἡ ἀλόγιστὴ ἐπίδειξη, ἡ σκανδαλώδης διαβίωση, ἡ πολυτέλεια καὶ μάλιστα σέ ἐποχὴ φτώχειας καὶ οικονομικῆς κρίσεως.

ε) Ἡ σχέση τῶν Ἱερέων-Ἐφημερίων πρὸς τοὺς ἐνορίτες. Πολλοὶ Ἐφημέριοι συμπεριφέρονται πρὸς τοὺς ἐνορίτες, ὡς ἀπλοὶ ἐκκλησιαστικοὶ ὑπάλληλοι. Ἄλλοι προκαλοῦν τὸ ποιμνιὸ των μὲ τὰ λόγια των, τὰ ἔργα των καὶ τὴ συμπεριφορὰ των. Οἱ ἱερεῖς πρέπει νὰ εἶναι σεμνοὶ καὶ προσεκτικοί. Ὅταν τοὺς ἐπισκέπτονται οἱ ἐνορίτες, νὰ τοὺς ὑποδέχονται μὲ προσήνεια καὶ καλωσύνη. Νὰ τοὺς ἐξυπηρετοῦν «ἄνευ γογγυσμῶν».

στ) Διαπροσωπικὲς σχέσεις Ἐφημερίων καὶ ἐνοριτῶν. Οἱ Ἐφημέριοι πρέπει νὰ ἀναπτύξουν διαπροσωπικὲς σχέσεις μὲ τοὺς ἐνορίτες. Πρέπει νὰ καταβληθεῖ προσπάθεια, ὥστε σέ ὅλες τὶς Ἐνορίες νὰ δημιουργοῦνται εὐκαιρίες προσωπικῆς ἐπικοινωνίας μεταξύ ποιμένων καὶ ποιμνίου καὶ τῶν ἐνοριτῶν μεταξύ των. Πρὸς τοῦτο διευκολύνει πολὺ ἡ ἴδρυση καὶ λειτουργία «Ἐνοριακοῦ Κέντρου» πλησίον τοῦ Ναοῦ.

ζ) Ἐξοδος τῶν Ἐφημερίων ἐκτὸς τῶν τειχῶν τοῦ Ναοῦ. Οἱ Ἐφημέριοι νὰ προσπαθοῦν νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τοὺς ἐνορίτες καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ καὶ πέραν τῆς λειτουργικῆς συνάξεως τῆς Κυριακῆς. Νὰ κυκλοφοροῦν στοὺς χώρους ζωῆς καὶ κοινωνικῆς λειτουργίας τῶν ἐνοριτῶν.

η) Οἱ Ἐφημέριοι, ὡς πνευματικοὶ πατέρες. Οἱ Ἐφημέριοι πρέπει νὰ ἐπιδιώκουν νὰ ἀσκοῦν τὸ λειτουργημὰ τῆς πνευματικῆς πατρότητος, ὥστε νὰ καθοδηγοῦν τοὺς ἐνορίτες σέ μιὰ συνειδητὴ καὶ γνήσια θρησκευτικότητα.

θ) Χρηστὴ διαχείριση τῶν οικονομικῶν. Οἱ ἐνορίτες εἶναι ἰδιαίτερα εὐαίσθητοι σέ θέματα διαχείρισης τῶν οικονομικῶν τῆς Ἐνορίας. Οἱ Ἐφημέριοι δὲν πρέπει νὰ παραλείπουν νὰ τοὺς ἐνημερώνουν σχετικῶς.

ι) Ἐνίσχυση τῆς κοινωνικῆς προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας. Μέγα τμῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀντιμετωπίζει σήμερα σοβαρὰ προβλήματα ἐπιβίωσης, ἢ ἀνεργία κρατεῖ σέ κατάστασι ὀμηρίας παραγωγικῆς ἡλικίας ἢ δυνάμεις, ἢ γενικὴ ἀκαταστασία στὸν κόσμον καὶ οἱ ἐσωτερικὲς διαμάχες ἀπογοητεύουν τὸν λαόν. Ἡ Ἐκκλησία ἔρχεται, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔλθει ἀκόμη πιὸ κοντὰ στὰ καθημερινὰ αὐτὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων, δίνοντάς των πνευματικὴ καὶ ὑλικὴ τροφή καὶ διέξοδο. Οἱ Ἐφημέριοι, ποὺ συνιστοῦν τὸ πιὸ ἀποκεντρωμένο σύστημα δικτύωσης τῆς Ἐκκλησίας στὴν Πατρίδα μας ἔχουν αὐτὸ τὸν ρόλον καὶ πρέπει νὰ τὸν ἀσκῶν μὲ αὐθοθυσία, πειθὴ καὶ συνέπεια.

ια) Ἀποφυγὴ πολωτικῆς τακτικῆς. Ἡ δημοκρατικὴ ὀργάνωση τῆς σύγχρονης κοινωνίας καὶ ἰδίως ἡ δυνατότητα ἐλευθέρης ἐκφρασης

καὶ διακίνησης ἰδεῶν σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν διάδοση τῶν ΜΜΕ ἐπιτρέπει στοὺς ὀλίγους ἀρνητικῶς διακειμένους πρὸς τὴν Ἐκκλησία νὰ δημιουργοῦν προβλήματα στὴν ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας, νὰ μειώνουν τὸ κύρος της καὶ γενικὰ νὰ προκαλοῦν ἀμφιβολίες καὶ συνειδησιακὲς ταλαντεύσεις στὸν ἀπλὸ καὶ θρησκευόμενον ἑλληνικὸ λαό.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοήσει τὴ νέα αὐτὴ ὀργάνωση καὶ λειτουργία τῆς σύγχρονης κοινωνίας. Εἰδικότερα, δὲν μπορεῖ νὰ καλλιεργήσει ἓνα κλίμα ἐχθρότητας πρὸς τοὺς ἀντιφρονούντες ἢ νὰ κηρύξει πόλεμο ἐναντίον των. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ βλέπει, νὰ ἀκούει καὶ νὰ κατανοεῖ τὸ βαθύτερο ὑπαρξιακὸ πρόβλημα τῶν μὴ πιστῶν καὶ ὄχι τόσο τὶς ἐξωτερικὲς ἐκδηλώσεις των. Οἱ φωνές καὶ οἱ διαμαρτυρίες πολλῶν ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀπλῶς κραυγὲς ὀδύνης καὶ ἀπελπισίας γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ των κενό.

ιβ) *Ὅχι συνεχῆς ἐπίκληση τοῦ παρελθόντος.* Στὴν κριτικὴ, τὶς ἐπικρίσεις καὶ τὴν πολεμικὴ ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας γίνεται συνήθως ἢ ἐπίκληση τοῦ παρελθόντος: «Ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε ἢ τροφὸς τοῦ ἔθνους!» Ἡ ἐπίκληση αὐτὴ ἔχει διφορούμενα ἀποτελέσματα, διότι, ἀμέσως προβάλλεται ἢ ἔνσταση: «Καλὰ τότε, ἀλλὰ σήμερα τί γίνεται!»

ιγ) *Προσπάθεια προσέγγισης τῶν ἔξω τῆς Ἐκκλησίας.* Οἱ ἀντικείμενοι πρὸς τὴν Ἐκκλησία στὴ Χώρα μας ἔχουν δύο θετικὰ στοιχεῖα, τὸ ὅτι εἶναι Ἕλληνες καὶ Ὁρθόδοξοι. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ τοὺς ἀντιμετωπίζει μέσα στὰ πλαίσια τῆς ποιμαντικῆς τῆς φροντίδος καὶ μέριμνας. Εἶναι εὐκόλο νὰ τοὺς πετροβολοῦμε καὶ πολὺ δύσκολο νὰ τοὺς σώσουμε. Τὸ πιό, ὅμως σημαντικὸ καὶ σπουδαῖο εἶναι τὸ δεύτερο. Πρέπει, λοιπόν, ἢ Ἐκκλησία νὰ βρεῖ τρόπους καὶ μεθόδους προσέγγισης τῶν «ἀπολωλῶτων αὐτῶν προβάτων» καὶ γεφύρωσης τοῦ χάσματος ποὺ οὕτως ἢ ἄλλως τοὺς χωρίζει ἀπὸ τὴν πίστη καὶ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Τί κάνει ἢ Ἐκκλησία πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή; Ἀσφαλῶς κάνει πολλά. Ἄλλ' ὄχι ἀρκετά.

ιδ) *Ἀποφυγὴ συγκρουσιακοῦ κλίματος.* Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας δὲν πρέπει νὰ

ἀρχίσουν νὰ ἀντιδικοῦν πρὸς τοὺς ὑποστηρικτὲς τοῦ χωρισμοῦ Πολιτείας-Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία ὅπωςδήποτε, πρέπει νὰ ἀποφύγει νὰ ἀντιδρᾷ μὲ αὐστηρὲς καὶ ἀπαξιώτικες ἐκφράσεις καὶ ἐκδηλώσεις. Ὁ Πατέρας τῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου δὲν κατακεραύνωσε τὸν «νεώτερον υἱόν» του, ὅταν αὐτὸς τοῦ ζήτησε νὰ ἀποχωρήσει ἀπὸ τὸν πατρικὸ οἶκο! Ἡ Ἐκκλησία τὴ θέση της καὶ τὸ κύρος της στὴ σύγχρονη ἑλληνικὴ πραγματικότητα δὲν θὰ τὰ κερδίσει «μὲ τὸ σπαθὶ της», τὸ ὅποιο, βέβαια, δὲν ἔχει, ἀλλὰ μὲ τὴ σταθερὴ παρουσία της, ὡς παράγοντας εἰρήνης, ἀγάπης καὶ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει τίποτε ἄλλο νὰ προτείνει στὸν ἑλληνικὸ λαὸ πέρα ἀπὸ αὐτὸ ποὺ εἶναι καὶ ἀπὸ αὐτὸ ποὺ ἔχει: τὴν ὁδὸ, τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ ζωή.

ιε) *Αἴτηση συγγνώμης.* Μήπως ἐμεῖς, τὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ συνηθίσουμε νὰ ζητᾶμε «συγγνώμην» ἀπὸ τοὺς πιστοὺς καὶ μὴ, γιὰ τὶς παραλείψεις, τὴν ἀδιαφορία, τὴν ἀπουσία ποιμαντικῆς φροντίδος, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ συγκεκριμένα τυχὸν ἁμαρτήματά μας: «Ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνωματων» ἰκετεύουμε τὸν Κύριό μας. Νὰ ταπεινωθοῦμε καὶ νὰ κάνουμε τὴν αὐτοκριτικὴ μας μὲ εἰλικρίνεια καὶ ἐπίγνωση, ὄχι γιὰ ἐντυπωσιασμό. Ἔτσι θὰ διδάξουμε τὸν λαὸ μας καὶ θὰ τὸν κερδίσουμε.

Ἄδελφοί,

Ἔχουμε μιὰν ἀκατάβλητη πνευματικὴ δύναμη, προερχομένη ἀπὸ τὴν πίστη μας, πού, πολλές φορές, δὲν ξέρουμε νὰ τὴν χρησιμοποιήσουμε. Σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς προτρέπω νὰ τὴν ἀξιοποιήσετε. Στὸν ναὸ μὲ τὸ κήρυγμά σας, στὰ σπίτια μὲ τὶς συζητήσεις σας, στὶς κοινωνικὲς ἐπαφές σας, στὰ στελέχη σας, παντοῦ. Ἀναλάβετε πρωτοβουλίες νὰ διακονήσετε, νὰ διδάξετε, νὰ ἐνημερώσετε, νὰ πείσετε. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὡς ὄπλο τὴν προσευχὴ καὶ τὸν λόγο της. Κάνετε χρῆση ἀμφοτέρων. Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί μας. Καλὴ δύναμη.

Μετ' εὐχῶν καὶ ἀγάπης
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
† Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Δημήτρια καὶ Ἑόρτια

Μὲ ἐπιτυχία ἐτελέσθησαν καὶ ἐφέτος οἱ ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις δύο ἐνοριῶν τοῦ Λεκανοπεδίου Ἀττικῆς, οἱ ὁποῖες καθιερώθηκαν πλέον στὴν συνείδηση τῶν πιστῶν. Ἀναφέρομαι στὰ «Δημήτρια» τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ ὁμωνύμου Δήμου τῆς Ἀττικῆς καὶ στὰ «Ἑόρτια» τῆς ἐνορίας Ἁγίας Βαρβάρας Ἀργυρουπόλεως. Μὲ τὴν φροντίδα τῶν ἱερέων καὶ τῶν λαϊκῶν συνεργατῶν τους καὶ μὲ τὴν συμπαράσταση τῶν τοπικῶν ἀρχῶν οἱ ἐκδηλώσεις αὐτὲς διαρκοῦν ἑπτὰ ἕως καὶ δέκα ἡμέρες καὶ ἀρχίζουν μίᾳ ἐβδομάδα πρὶν ἀπὸ τὴν ἐορτὴ τοῦ τιμωμένου Ἁγίου. Περιλαμβάνουν μίᾳ σειρὰ λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων καθ' ὅλη τὴν διάρκειά τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύκτας, ὁμιλίες ἐπὶ πνευματικῶν θεμάτων, προσκλήσεις ἀγιορειτῶν πατέρων καὶ ἐκλεκτῶν βυζαντινῶν ψαλτῶν, προσκυνήσεις λειψάνων, λιτανεῖες, ἐκθέσεις βιβλίων καὶ ἄλλες εὐκαιρίες πνευματικῆς οἰκοδομῆς. Εἶναι ἐντυπωσιακὴ ἡ συμμετοχὴ τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν καὶ στὶς δύο αὐτὲς ἐνορίες κατὰ τὴν διάρκειά τῶν Δημητρίων τὸν Ὀκτώβριο καὶ τῶν Ἑορτίων τὸν Δεκέμβριο. Πρόκειται γιὰ ἓνα εὐλογημένο ἔθιμο, τὸ ὁποῖο συγκεντρώνει πιστοὺς ἀπὸ μίᾳ εὐρύτερη γεωγραφικὴ ζώνη. Πρὸς τοῦτο βεβαίως ἀπαιτεῖται κόπος, χρόνος καὶ μεθοδικὴ ὀργάνωση ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀξιοὶ συγχαρητηρίων. Στους ἐφετεινοὺς ἐορτασμοὺς καὶ οἱ δύο ἐνορίες θυμῆθησαν τὴν συμπλήρωση 50 ἐτῶν ἀπὸ τὰ δραματικὰ γεγονότα τοῦ 1955 στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ στὴν Κύπρο καὶ ὀργάνωσαν σχετικὲς δημόσιες συζητήσεις μὲ ὁμιλητὲς εἰδικοὺς ἐπιστήμονες. Ἡ Ἐκκλησία μᾶς διατηρεῖ τὴν ἐθνικὴ μνήμη, ἐνῶ

παραλλήλως προσεύχεται γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ ἐργάζεται γιὰ τὴν ἀρμονικὴ συνύπαρξή μας μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους λαοὺς. Εἶναι χαρὰ μας νὰ συμμετέχουμε κάθε χρόνο στὰ Δημήτρια καὶ στὰ Ἑόρτια καὶ εὐχόμεσθε νὰ μιμηθοῦν τὴν πρωτοβουλία αὐτὴ καὶ ἄλλες ἐνορίες ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἰπτάμενος παπαδάσκαλος

Μία πρόσκληση γιὰ ὁμιλία στὴν Καβάλα μοῦ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ προσκυνήσω στὰ ἱερὰ βήματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στοὺς Φιλίππους καὶ στὸ Βαπτιστήριο τῆς Ἁγίας Λυδίας, τῆς πρώτης γυναίκας ποὺ βαπτίσθηκε Χριστιανὴ ἐπὶ εὐρωπαϊκοῦ ἐδάφους. Στὴν πεδιάδα τῶν Φιλίππων βρίσκεται τὸ χωριὸ Πολύστυλο, ὅπου φυλάσσονται τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν Πέντε Μαρτύρων Εὐστρατίου, Εὐγενίου, Ὁρέστου, Αὐξεντίου καὶ Μαρδαρίου. Τὰ ἔφεραν μαζί τους ὡς πολῦτιμο θησαυρὸ οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὴν Καππαδοκία τὸ 1923. Τὸ προσκύνημα αὐτὸ μοῦ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρίσω καὶ νὰ θαυμάσω τὸν ἱπτάμενο παπαδάσκαλο καὶ συγγραφέα π. Θεοχάρη Μέγγα. Ὁ πατὴρ Θεοχάρης εἶναι ἑγγαμος κληρικὸς καὶ εἶναι ταυτοχρόνως ὁ ἱερεὺς τοῦ χωριοῦ καὶ ἓνας ἐκ τῶν δύο δασκάλων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἔχει μετατρέψει τὸ κτίριο τοῦ Σχολείου σὲ ἓνα ζωντανὸ μουσεῖο Λαογραφίας καὶ Ἱστορίας. Τὰ παιδιὰ κατὰ τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος βλέπουν ὄχι μόνο φωτογραφίες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια τὰ ἐργαλεῖα καὶ μηχανήματα, μὲ τὰ ὁποῖα πρὶν ἀπὸ λίγες δεκαετίες οἱ παλαιότεροι ὀργάνωναν τὸ νοικοκυριὸ τους καὶ τὴν ἀγροτικὴ ζωὴ. Ἐπὶ πλέον ὁ π. Θεοχάρης ἔχει μεταδώσει στους μαθητὲς του τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν Ἐκκλησία

καί για τις Ὁρθόδοξες λατρευτικές ἐκδηλώσεις. Δέν ἀρκεῖται, ὅμως, μόνο σέ αὐτά. Ἄξιοποιεῖ τις γνώσεις του ἀπό τήν Ἀεροπορία Στρατοῦ καί ὀδηγεῖ ἐλικόπτερο καί μικρό ἀεροπλάνο. Ἐπί πολλά χρόνια πετοῦσε τὰ καλοκαίρια γιά νά ἐντοπίζει πιθανές ἐστίες φωτιᾶς καί βοηθοῦσε τήν Πυρσοβερτική καί τις Ἀρχές. Γι' αὐτή τήν κοινωνική δράση του ἔχει τιμηθεῖ ἀπό τήν Νομαρχία καί ἄλλους φορεῖς. Ἐπίσης ἀξιοποίησε τις πτήσεις του γιά νά κινηματογραφήσει τὰ θρησκευτικά, ἱστορικά καί γεωφυσικά ἀξιοθέατα τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας. Οἱ ἐπιμορφωτικές ταινίες του, μέ ἐπεξηγήσεις καί σχόλια τοῦ ἰδίου, προβάλλονται ἀπό τὰ τοπικά τηλεοπτικά δίκτυα, ἀλλά καί στό πλαίσιο τῶν μαθημάτων του. Ἄν καί σέ λίγους μῆνες ὁ π. Θεοχάρης συμπληρώνει τὰ χρόνια ὑπηρεσίας στήν Ἐκπαίδευση, ἐμεῖς τοῦ εὐχόμεσθε νά εἶναι πάντα δραστήριος καί νά ἀγωνίζεται ὑπέρ Ὁρθοδοξίας καί Παιδείας.

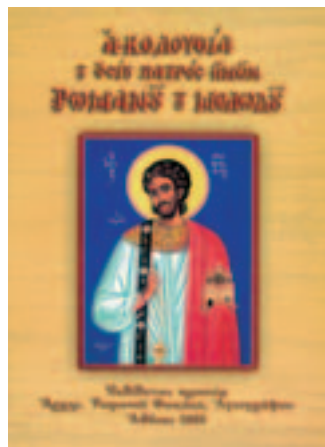
Τὰ τρία χρόνια τῆς «Συμβολῆς»

Τρία χρόνια συμπληρώνει τόν Ἰανουάριο 2006 τὸ περιοδικό «Συμβολή εἰς τήν τάξιν τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας», τὸ ὁποῖο ἐκδίδεται ἀπό τὸ βιβλιοπωλεῖο «Νεκτᾶριος Παναγόπουλος» καί διευθύνεται ἀπό τὸν Θεολόγο Διονύσιο Μπιλάλη. Τὸ ἴδιο αὐτοπροσδιορίζεται ὡς Ἐπιθεώρησις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Τυπικοῦ, ἔχουν δέ κυκλοφορηθεῖ 11 τεύχη. Στὸ τεύχος Ὀκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2005 τὸ ἄρθρο τῆς Συντάξεως ἀναφέρει τις ἐξῆς ἐνδιαφέρουσες ἐπεξηγήσεις: «Πρὶν ἀπὸ τὸ πρῶτο τεύχος τῆς Συμβολῆς (Ἰανουάριος 2003) ὑπῆρξε μία μακρὰ περίοδος προετοιμασίας καί προβληματισμοῦ γιά τήν μορφή τῆς ἐκδόσεως. Εἶχε διατυπωθεῖ ἡ ἄποψη ὅτι ἔπρεπε νά εἶναι ὀλιγοσέλιδη, ὑπὸ τύπον φυλλαδίου, διότι –κατὰ τήν

γνώμη ὀρισμένων δέν ὑπῆρχαν καί πολλά θέματα τυπικοῦ πρὸς διερεύνηση. Ἄλλοι ὑποστήριξαν ὅτι σύντομα ἡ ἐπιθεώρηση θά ἐξαντλοῦσε τήν ὕλη τῆς καί δέν θά εἶχαμε τί ἄλλο νά γράψουμε. Ἄλλη γνώμη ἦταν νά γίνει ἕνας ἐτήσιος τόμος, σὰν ἕνα εἰδικὸ ἐτήσιο τυπικό. Ὑποστηρίχθηκε ἐπίσης ὅτι θά μπορούσε νά εἶναι ἕνα χριστιανικὸ περιοδικὸ γενικῆς ὕλης, ποῦ θά φιλοξενοῦσε καί ἕνα-δύο ἄρθρα γύρω ἀπὸ τὸ τυπικὸ καί τὰ λειτουργικά θέματα... Καταλήξαμε στήν τριμηναία κυκλοφορία, σέ μία εἰδική ἐκδοση θεμάτων τυπικοῦ, ποῦ ὅμως φιλοξενεῖ καί κάποια γενικότερα θεολογικά καί ἐκκλησιαστικά ἄρθρα». Ἐπισημαίνουμε ὀρισμένα χαρακτηριστικά ἄρθρα ἀπὸ τὸ ἀνά χειρας τεύχος: Τὸ ἰσχυρὸν σύστημα περικοπῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τὰ διπλᾶ ἀναγνώσματα τοῦ ἔτους. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ὡς ὑμνογράφος καί μουσουργός. Ἡ ἐπίδραση τῆς μοναχικῆς κουρᾶς στὸν ὑφιστάμενο γάμο. Καί ἄλλα πολλά. Εὐχόμεσθε στήν δύσκολη προσπάθεια τῆς «Συμβολῆς» καλὴ συνέχεια.

Ὁρθόδοξα Χριστούγεννα

Συνηθίζουμε νά εὐχόμεσθε Καλὰ Χριστούγεννα. Ἐγὼ ὅμως θά εὐχηθῶ Ὁρθόδοξα Χριστούγεννα. Μακριὰ ἀπὸ ξενόφερτα ἔθιμα. Κοντὰ στὸν γεννηθέντα Χριστὸ καί στήν Ὁρθόδοξη Λατρεία. Ἄς σπεύσουμε ὅλοι στὸν Ὁρθρο τῶν Χριστουγέννων νά ψάλομε: «*Δεῦτε ἴδωμεν πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Ἀκολουθήσωμε λοιπόν, ἔνθα ὀδεύει ὁ ἀστὴρ, μετὰ τῶν Μάγων Ἀνατολῆς τῶν Βασιλέων. Ἄγγελοι ὕμνοῦσιν, ἀκαταπαύστως ἐκεῖ. Ποιμένες ἀγραυλοῦσιν, ὠδὴν ἐπάξιον, Δόξα ἐν ὑψίστοις λέγοντες, τῷ σήμερον ἐν Σπηλαίῳ τεχθέντι, ἐκ τῆς Παρθένου, καὶ Θεοτόκου, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας.*»

ΙΔΕΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ - ΙΔΕΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ - ΙΔΕΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΒΙΟΗΘΙΚΗ καὶ ΒΙΟΘΕΟΛΟΓΙΑΣεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου
Ἐκδοση Ἰ. Μ. Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, Λεβάδεια

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἐνασχόληση τοῦ Σεβ. κ. Ἱεροθέου, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, μὲ τὴν Βιοηθικὴ καὶ τὸ νέο βιβλίο του εἶναι καρπὸς τῆς ἐμβάθυνσής του στὸ θέμα. Τὸ βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλα μέρη. Στὸ πρῶτο, ποῦ ἐπιγράφεται «*Βιοηθικὰ προβλήματα καὶ ὀρθόδοξη θεολογία*» δίδεται ἔμφαση στὰ ἀποτελέσματα τῆς βιοτεχνολογικῆς ἐπανάστασης καὶ ἀναπτύσσονται τὰ σημεῖα ὅπου ἡ βιοηθικὴ καὶ ἡ βιοθεολογία «*ἀντιμετωπίζουν*» τὶς δυνατότητες τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης, στὴν ὁποία ὁ συγγραφέας ὑποστηρίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀντιταχθεῖ ἡ ὀρθόδοξη θεολογία (καθὼς κάθε μιά τους κινεῖται σὲ διαφορετικὸ ἐπίπεδο) καὶ ὅτι ἡ θεολογία ἀσχολεῖται μὲ τὸν ἄνθρωπο περισσότερο ποιμαντικὰ μὲ ἀπώτερο στόχο τὴ θέωση. Παράλληλα ἐξετάζονται καὶ οἱ «*παρεκτροπές*» στὸ πλαίσιο τοῦ θέματος, ὅπως ἡ μετάλλαξη, ἡ «*βιοπειρατεία*», ἡ διαπλοκὴ κλπ. Στὸ δεύτερο μέρος ἐξετάζονται εἰδικὰ βιοηθικὰ θέματα, ὅπως οἱ μεταμοσχεύσεις, ἡ εὐθανασία, ἡ ὑποβοήθηση στὴν ἀνθρώπινη ἀναπαραγωγὴ καὶ σὲ εἰδικὰ ἐπιμέρους κεφάλαια τίθεται τὸ θέμα τῆς καύσης τῶν νεκρῶν, τὸ δημογραφικὸ πρόβλημα καὶ ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας σ' αὐτὸ καὶ σημειώνονται βασικὲς θεολογικὲς «*ἀρχές*» γιὰ τὴ βιοϊατρικὴ ἐπιστήμη. Τὰ περιεχόμενα συμπληρώνονται μὲ παράρτημα ἀπὸ σχετικὰ καὶ ἐνδιαφέροντα κείμενα.

Πρόκειται γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ συμβολὴ στὸ πολὺ ζεόν αὐτὸ θέμα, ποῦ ἀπασχολεῖ διαρκῶς τὴν ἐπικαιρότητα, καὶ δίνει σαφεῖς ἀπαντήσεις σὲ πολλὲς ἀπορίες πρὸς κάθε ἐνδιαφερόμενο, ἀνεξάρτητα ἀπὸ εἰδικότητα, καὶ εἶναι προσιτὸ σὲ κάθε ἀναγνώστη μὲ τὸν σαφεῖ καὶ ρέοντα λόγο τοῦ ἔμπειρου, κατὰ πάντα, συγγραφέα.

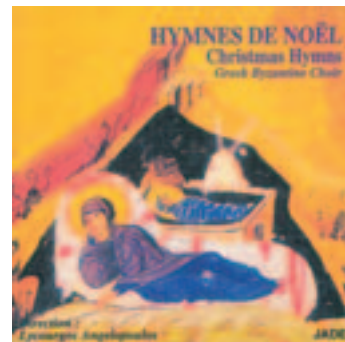

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

ΥΜΝΟΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Ἑλληνικὴ Βυζαντινὴ Χορωδία – διευθ. Λυκ. Ἀγγελόπουλος

Τὰ μέλη ποῦ περιέχονται στὸν δίσκο αὐτὸ ἀνήκουν στὸν ἑορταστικὸ κύκλο τῶν Χριστουγέννων, ἔργα ἐκκλησιαστικῶν μελοποιῶν τοῦ 17ου καὶ 18ου αἰῶνα. Οἱ αἰῶνες αὐτοὶ εἶναι οἱ πιὸ σημαντικοὶ γιὰ τὴ νεοβυζαντινὴ μελοποιία, γιὰτὶ τότε κορυφώνεται ἡ ἀναγέννηση τῆς μουσικῆς τέχνης καὶ φτάνει στὴ μεγαλύτερη ἀνθησὴ της μετὰ τὴν Ἄλωση. Τὸ Κορντάκι τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ «*Ἡ Παρθένος σήμερον*», σὲ ἦχο τρίτο μέσο, εἶναι ἀπὸ τίς μελωδίες ποῦ ὁ χρόνος ἄφησε ἀναλλοίωτες, καταγραφή τοῦ παραδοσιακοῦ μέλους (19ος αἰ.). Τὰ κείμενα τῶν τριῶν προεορτίων εἰρμῶν τοῦ Πέτρου Μπερεκέτη δὲν ὑπάρχουν σήμερα στὶς Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας, κι ἡ μουσικὴ τους εἶναι ἀνέκδοτη. Σῶζονται σὲ χειρόγραφα συνολικὰ ὀκτὼ εἰρμοὶ ποῦ ψάλλονταν τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Τὸ μέλος τῶν εἰρμῶν εἶναι ἀργὸ εἰρμολογικὸ. Τὸ Κάθισμα «*Δεῦτε ἰδωμεν πιστοὶ*» ψάλλεται ὅπως τὸ αὐτόμελο «*Κατεπλάγη Ἰωσήφ*» στὸν ὄρθρο τῶν Χριστουγέννων μετὰ τὸ ἀπολυτίκιο. Οἱ τρεῖς εἰρμοὶ (α', ε' καὶ θ' ὠδῶν) εἶναι ἀπὸ τὸ ἀργὸ εἰρμολόγιό τοῦ Πέτρου Λαμπαδάριου. Οἱ ὑπόλοιποι, ἐνδιάμεσα, εἶναι ἀπὸ τὸ σύντομο εἰρμολόγιό τοῦ Πέτρου Βυζαντίου. Τὰ ἰδιόμελα «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ*» καὶ «*Σήμερον ὁ Χριστὸς*» εἶναι τοῦ Πέτρου Λαμπαδάριου. Στὸ κοινωνικὸ «*Λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ*» ὁ πρωτοψάλτης τῆς Μτ.ΧΕ. Δαυιὴλ χρησιμοποιεῖ ὀλόκληρη τὴν πλούσια γκάμα τοῦ πρώτου ἤχου, συνδυάζοντας ἐντεχνα σύντομες ἐναλλαγές μὲ τοὺς ἤχους ἅγια καὶ νεάγυε. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ὠραιότερους σὲ μελωδικὴ γραμμὴ εἰρμὸς τοῦ Μπαλασίου εἶναι ὁ εἰρμὸς «*Ἄστρον ἤδη ἀνατέταλκει*». Τὸ κράτημα ποῦ ἀκολουθεῖ τὸν εἰρμὸ εἶναι μέλος τοῦ Ἰωάννη Τραπεζουντίου, Πρωτοψάλτη τῆς Μτ.ΧΕ.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

ΙΔΕΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ - ΙΔΕΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ - ΙΔΕΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΝ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ»

(Κυριακή IB' Λουκᾶ) 15 Ἰανουαρίου 2006

Τοῦ Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μουτάφη, Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μ. Ξάνθης

«Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἑννέα ποῦ;» (Λουκ. 17, 17)

Ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν εἶναι ἀπὸ τὰ τελευταῖα θαύματα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖο πραγματοποίησε κατὰ τὴν πορεία του στὰ Ἱεροσόλυμα «πρὸς τὸ ἐκούσιον πάθος». Τὴν εὐαγγελικὴ αὐτὴ περικοπὴ διατήρησε «ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ» μόνον ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὡς ἰατρός, θέλοντας νὰ καταδείξει ὅτι ὁ Κύριος εἶναι ὁ σωτὴρας καὶ λυτρωτὴς «τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν».

Ὁ Χριστὸς συνάντησε δέκα δυστυχεῖς λεπρούς, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐκλιπαροῦσαν νὰ τοὺς θεραπεύσει. Ἡ ἀσθένεια μπορεῖ νὰ εἶχε κάμψει τὸ σῶμα τους καὶ νὰ τὸ εἶχε καταστήσει ἀχρηστο καὶ ἐπικίνδυνο γιὰ τὴν κοινωνία ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ ἀπεκόπησαν. Ἡ φοβερὴ αὐτὴ ἀρρώστεια δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ κάμψει τὴν ψυχὴ καὶ τὴν πίστη τους, στὴν ἀγάπη καὶ στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς «καθάρισε» ὅλους τοὺς λεπρούς ἀπὸ τὴ φοβερὴ ἀσθένεια τους, ὅμως μόνον ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δέκα ἐπέστρεψε γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, δοξάζοντας τὸν Θεό.

Ὁ καρδιονγνώστης Κύριος διαγιγνώσκει ὅμως μὲ τὴν ἐρώτησή του πρὸς τὸν ἕνα καὶ μοναδικὸ ποῦ ἐπέστρεψε μία νέα ἀσθένεια, τὴν ἀγνωμοσύνη, τὴν ἀσθένεια τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν ὁποία προσεβλήθησαν οἱ ἑννέα ἀπὸ τοὺς δέκα λεπρούς καὶ ἡ ὁποία ὁδηγεῖ οὐσιαστικὰ στὴν καταστροφή μας.

Ὁ Θεὸς, ὡς τέλειος, δὲν ἔχει «χρῆσαν τῶν δικῶν μας ἀγαθῶν», ὅπως ψάλλει ὁ Δαυὶδ, δέχεται ὅμως τὴν προσφερόμενη σ' Αὐτὸν εὐχαριστία ὡς ἔνδειξη τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, γιατί ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι μεγάλη ἀρετὴ καὶ αὐτὴν ζητᾷ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Αὐτὸ ζητᾷ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ὁ Χριστὸς στὴ σημερινὴ περικοπὴ, νὰ δοξάζουμε τὸν Θεὸ προσφέροντας τὴν ἀγάπη Του στὸν πλησίον μας καὶ νὰ μὴν τὴν κρατοῦμε γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ εἶναι εὐπρόσδεκτη καὶ γι' αὐτὴν λαμβάνουμε πλοῦσιαν τῆς χάριτος καὶ τὸ ἔλεός Του.

Ὁ θεραπευμένος λεπρὸς Σαμαρείτης τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς δὲν προσέφερε στὸν εὐεργέτη καὶ ἰατρό του Χριστὸ ὑλικά δῶρα, θυσίες καὶ θυσιαστήρια. Ἡ εὐεργητημένη καρδιά του πλημμύρισε ἀπὸ εὐγνω-

μοσύνη καὶ ἐπέστρεψε νὰ Τὸν εὐχαριστήσῃ. Ὁ Κύριος δέχθηκε τὴν εὐλικρινὴ εὐχαριστία του καὶ τοῦ εἶπε «ἡ πίστις σου σέσωκέ σε».

Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μᾶς ὑπενθυμίζει στὴν περικοπὴ αὐτὴ ὅτι ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ δοξολογία τοῦ Θεοῦ συμβαδίζει μὲ τὴν πίστη καὶ ἡ πίστη εἶναι αὐτὴ ποῦ φέρνει τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἀνάγκη ἡ πίστη νὰ μᾶς ὁδηγεῖ σὲ κάθε πτυχὴ τῆς ζωῆς. Ὅταν ἐπικαλούμεθα τὴν δύναμη τοῦ Κυρίου γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς, τὶς θλίψεις καὶ τὰ βάσανα, ἀλλὰ καὶ ὅταν γεμᾶτοι εὐτυχία νὰ εὐχαριστοῦμε καὶ νὰ δοξάζουμε τὸν Θεό.

Ἄς μὴν λησμονοῦμε ὅτι ὁ Θεὸς εὐεργετεῖ τὸν ἄνθρωπο ὅταν τοῦ προσφέρει ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸν δοκιμάζει, μὲ θλίψεις καὶ πόνο. Αὐτὸς, μὲ τὴ θλίψη καθαρίζει τὴν ψυχὴ καὶ θεραπεύει τὶς πληγές της. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος μᾶς παραδίδει ὅτι οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εὐχαριστοῦσαν σὲ κάθε στιγμή τοῦ πνευματικοῦ τους ἀγῶνα τὸν Θεό. Καὶ ὁ μέγας θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, προσθέτει: «ὡς εὐχαριστοῦμεν λοιπὸν γιὰ ὅλα, γιὰ ὅτι καὶ ἂν συμβεῖ αὐτὸ εἶναι εὐχαριστία. Διότι τὸ νὰ τὸ κάνῃς αὐτὸ ὅταν ὅλα πηγαίνουν ὀμαλά, δὲν εἶναι σπουδαῖον, ἐπειδὴ σὲ αὐτὸ σὲ ὠθεῖ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων. Ἐάν, ὅμως εὐχαριστοῦμεν, ἐνῶ εὐρισκόμεθα στὸ βάθος τῶν κακῶν, αὐτὸ εἶναι θαυμαστόν».

Ὁ λόγος εὐχαριστίας στὸν Θεὸ σὲ κάθε περίπτωση τῆς ζωῆς εἶναι σωτήριος, γιατί ἀκόμη καὶ ἡ ἀσθένεια τοῦ σώματος μπορεῖ νὰ ὁδηγήσῃ, ὅπως τὸν λεπρὸ Σαμαρείτη τοῦ Εὐαγγελίου, στὴ σωτηρία. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ εὐτυχία εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο καὶ γι' αὐτὸ ὁ προφητᾶναξ Δαυὶδ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸ γιὰ τὶς πλούσιες δωρεές Του. Ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ ἀρετὴ ποῦ κοσμεῖ τὸν ἐσωτερικὸ κόσμον τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ νὰ εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸ εἶναι σύμφυτο μὲ τὴν ἴδια μας τὴν ὑπαρξή, εἶναι συστατικὸ τῆς δημιουργίας μας. Γιὰ κάθε τί, σὲ κάθε περιστάση ἢ δοξολογία καὶ ἡ εὐχαριστία στὸν Θεὸ εἶναι σωτήρια γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
καί των Ίερών Μητροπόλεων

Στιγμιότυπο από την θεμελίωση του Πνευματικού Κέντρου της Ι. Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως από τον Μακαριώτατο. (29.8.05)

Τὰ Θυρανοίξια του Ί. Παρεκκλησίου του Άπ. Παύλου στο Νοσοκομείο Δικαστικών Φυλακών Κορυδαλλού τέλεσε στις 23.11.05 ο Σεβ. Νικαίας κ. Άλέξιος.

Ο Μακαριώτατος στο Πνευματικό Κέντρο Νεότητας της Ι. Μ. Πολυανής και Κιλικίου (28.11.05).

Άπό τή συνάντηση του Σεβ. Ναυπάκτου με τους ιατρούς, μηχανικούς και νομικούς της Μητροπόλεως του.

Ο Σεβ. Σύρου κ. Δωρόθεος κατά τήν Άκολουθία των Έγκαινίων του Ί. Ν. Άγ. Στυλιανού στη Σύρο (9.9.05).

Άπό τήν έορτή της Άγίας Βαρβάρας στο Ναύπλιο.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.
Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - GREECE
ΤΗΛ. 210-7272253, FAX.: 210-7272251
ISSN 1105-7203

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τεκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ
Αριθμός Άδειας
4036

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355